

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 233.725 van 4 februari 2016
in de zaak A. 211.879/VII-39.064.**

In zake : 1. Anita BEL
 2. Willem VAN GILS
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Jan Van Rijswijcklaan 16
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Bart Bronders
 kantoor houdend te 8400 Oostende
 Archimedesstraat 7
 bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen de partij :
 de BVBA GROETELAERS PLUIMVEE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Koen Van Wynsberge
 kantoor houdend te 9860 Oosterzele
 Kwaadbeek 47A
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 7 maart 2014, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 6 januari 2014 waarbij de beroepen ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 24 juli 2008, houdende het verlenen aan de BVBA Groetelaers Pluimvee van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een pluimveebedrijf, gelegen aan de
‡AECQIFFF-BCDIBDW‡

Heesdijk 28 te Ravels (Poppel), gedeeltelijk gegrond worden verklaard en de beroepen beslissing in dier voege wordt gewijzigd dat een aantal bijkomende bijzondere exploitatievoorwaarden worden opgelegd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 16 mei 2014. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Ronny Vercruyssen heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 23 april 2015.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sophie Aerts, die loco advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Stijn Van Hulle, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Celine Hendrickx, die loco advocaat Koen Van Wynsberge verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Ronny Vercruyssen heeft advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De tussenkomende partij exploiteert een pluimveebedrijf aan de Heesdijk 28 te Ravels (Poppel). De verzoekende partijen wonen in de onmiddellijke nabijheid van het bedrijf. Zowel de woningen van de verzoekende partijen, als de veeteeltinrichting van de tussenkomende partij, zijn gelegen in agrarisch gebied.

De milieuvergunningstoestand van het bedrijf is bepaald door een aantal vergunningen en aktenames met een geldigheidsduur tot 4 april 2008 voor het houden van maximaal 25.000 legkippen.

3.2. Op 2 april 2008 dient de tussenkomende partij een milieuvergunningsaanvraag in voor het verder exploiteren van de inrichting. Tegelijk vraagt zij de inrichting te mogen uitbreiden met een derde stal, waardoor het totaal aantal gehouden kippen zou stijgen tot 34.900.

3.3. Bij besluit van 24 juli 2008 verleent de deputatie van de provincie Antwerpen de gevraagde milieuvergunning.

3.4. Onder meer de verzoekende partijen stellen bij de Vlaamse regering administratief beroep in tegen de verleende vergunning.

3.5. Op 28 januari 2009 verklaart de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur de ingediende beroepen gedeeltelijk gegrond. De beroepen milieuvergunning wordt aangevuld met de volgende bijzondere voorwaarden:

- “- de 2 mestputten moeten op een wettelijke wijze leeggemaakt worden (dit betekent in overeenstemming met de uitrijregeling zoals bepaald in het mestdecreet en de uitvoeringsbesluiten); dat nadien de mestputten nagekeken worden op hun lekdichtheid; een attest van mestdichtheid moet nagestuurd worden aan de vergunningverlenende overheid en aan de afdeling Milieu-inspectie;
- het kuiswater wordt opgevangen in een mestdichte tank;
- het sanitair afvalwater mag niet in de mestkelder worden geloosd en als mest verwijderd worden;
- het groenscherm moet gerealiseerd worden overeenkomstig het opgelegde in de stedenbouwkundige vergunning”.

3.6. Met zijn arrest nr. 212.092 van 17 maart 2011 vernietigt de Raad van State het ministerieel besluit van 28 januari 2009. Aan dat vernietigingsarrest liggen de volgende motieven ten grondslag:

“Artikel 21, §2, 2°, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna: Vlarem I) bepaalt dat het advies van het agentschap Ruimte en Erfgoed (voorheen het Agentschap R-O Vlaanderen), het college van burgemeester en schepenen, de gemeentelijke of provinciale stedenbouwkundige ambtenaar of de afdeling bevoegd voor het stedenbouwkundig beleid, onder meer ‘een gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting waarvoor een vergunning wordt gevraagd met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening’ moet bevatten. Luidens artikel 29, 2°, van Vlarem I dient ook het advies van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie een ‘gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting, waarvoor een vergunning wordt gevraagd, met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening’ te bevatten.

Uit deze bepalingen volgt dat de vergunningverlenende overheid moet nagaan of de inrichting verenigbaar is met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. De beslissing over de milieuvergunningsaanvraag dient in een eigen redengeving aan te geven waarom de inrichting verenigbaar wordt geacht met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. Overeenkomstig de vereisten van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen moet de gegeven motivering afdoende zijn.

De artikelen 21, §2, 2°, en 29, 2°, van Vlarem I vereisen een afdoende stedenbouwkundige toetsing van de milieuvergunningsaanvraag die moet worden onderscheiden van de beoordeling van de vergunningsaanvraag uit milieuhygiënisch oogpunt. Motieven in een vergunningsbeslissing die betrekking hebben op de milieuhygiënische aanvaardbaarheid van de inrichting, tonen niet zonder meer aan dat de inrichting ook uit stedenbouwkundig oogpunt verenigbaar is met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening waarbij in de eerste plaats rekening gehouden moet worden met de ordening in de

onmiddellijke omgeving. De tussenkomende partij wordt derhalve niet bijgevalen in zoverre zij stelt dat de invulling van de goede ruimtelijke ordening dient te gebeuren aan de hand van milieutechnische criteria.

Met betrekking tot de verenigbaarheid van de inrichting met de toepasselijke ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften wordt in het bestreden besluit het volgende overwogen:

‘[...]’.

De beschouwing dat de inrichting niet strijdig is met de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan en een loutere beschrijving van de aanwezige bebouwing binnen een straal van 100 meter rond de inrichting, zijn niet afdoende om tot de verenigbaarheid met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening en met de omgeving te besluiten. De vermelding bij de beschrijving van de constellatie van de plaatselijke bebouwing dat acht woningen, rekening houdend met de overheersende westenwinden, ongunstig gelegen zijn ten opzichte van de inrichting, laat niet toe op deugdelijke wijze te besluiten tot de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening en met de onmiddellijke omgeving. Die feitelijke vaststelling wijst er veeleer op dat de verenigbaarheid zich niet aandient als een evidentie.

De overweging in het bestreden besluit dat ‘de bedrijvigheid in oorsprong sinds 1967 op deze plaats is vergund’, doet evenmin blijken van een concrete stedenbouwkundige toetsing. Bovendien kan uit het gegeven dat een inrichting reeds lang ter plaatse is gevestigd, niet afgeleid worden dat de inrichting verenigbaar is met de actuele omgeving. Te dezen is er nog minder reden om op grond van voormelde vaststelling tot de stedenbouwkundige verenigbaarheid te besluiten aangezien met het bestreden besluit vergunning wordt verleend voor een aanzienlijke uitbreiding van het ter plaatse gevestigde pluimveebedrijf.

De hogere tolerantie die bewoners van een agrarisch gebied aan de dag moeten leggen voor hinder die teweeggebracht wordt door veeteeltactiviteiten is in wezen een milieuhygiënisch motief dat geen uitstaans heeft met de stedenbouwkundige beoordeling van de milieuvergunningsaanvraag.

Het weinig gedegen onderzoek naar de verenigbaarheid met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening en met de omgeving, klemmt nog meer in het licht van de vaststelling dat de verzoekende partijen in hun beroepschrift nadrukkelijk hebben gewezen op de onvoldoende buffering tussen de inrichting en de aanpalende woningen, de onvolledigheid van het groenscherm en op het feit dat de verenigbaarheid met de bestemming agrarisch gebied geen vrijbrief betekent om een milieuvergunning te verlenen wanneer blijkt dat de inrichting niet verenigbaar is met de omgeving omwille van de eigen aard van de hinderlijke inrichting en de specifieke kenmerken van de omgeving.

De verwerende partij laat ten onrechte gelden dat bij de beoordeling van het middel mede rekening moet worden gehouden met de in eerste aanleg genomen beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen. Immers, uit de devolutieve werking van een administratief beroep bij de Vlaamse regering volgt dat de bevoegde minister de zaak in haar geheel opnieuw moet onderzoeken en dat zij haar beslissing met een eigen motivering moet onderbouwen. De verwijzing naar de motivering van de in eerste aanleg genomen beslissing, die niet hernomen wordt in de bestreden beslissing, is niet dienstig, omdat de beroepsbeslissing in de plaats daarvan is gekomen”.

3.7. Ingevolge het voormelde vernietigingsarrest wordt de beroepsprocedure tegen de beslissing van 24 juli 2008 van de deputatie van de provincie Antwerpen hernomen. In dat kader worden opnieuw adviezen uitgebracht.

3.8. Bij besluit van 26 juli 2011 beschikt de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur in dezelfde zin als het voormelde vernietigde ministerieel besluit van 28 januari 2009.

3.9. Vervolgens wordt ook het besluit van 26 juli 2011 vernietigd bij arrest nr. 223.863 van 13 juni 2013 op grond van de volgende overwegingen:

“[...]. Artikel 21, § 2, 2°, van Vlarem I bepaalt dat het advies van het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, het college van burgemeester en schepenen of de gemeentelijke of provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, onder meer ‘een gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting waarvoor een vergunning wordt gevraagd met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening’ moet bevatten. Luidens artikel 29, 2°, van Vlarem I dient ook het advies van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie een ‘gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting, waarvoor een vergunning wordt gevraagd, met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening’ te bevatten.

Uit deze bepalingen volgt dat de vergunningverlenende overheid moet nagaan of de inrichting verenigbaar is met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. De beslissing over de milieuvergunningsaanvraag dient in een eigen redengeving aan te geven waarom de inrichting verenigbaar wordt geacht met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening.

Overeenkomstig de vereisten van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet moet de gegeven motivering afdoende zijn.

De artikelen 21, § 2, 2°, en 29, 2°, van Vlarem I vereisen een afdoende stedenbouwkundige toetsing van de milieuvergunningsaanvraag die moet worden onderscheiden van de beoordeling van de vergunningsaanvraag uit milieuhygiënisch oogpunt. Motieven in een vergunningsbeslissing die betrekking hebben op de milieuhygiënische aanvaardbaarheid van de inrichting, tonen niet zonder meer aan dat de inrichting ook uit stedenbouwkundig oogpunt verenigbaar is met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening waarbij in de eerste plaats rekening gehouden moet worden met de ordening in de onmiddellijke omgeving.

[...]. De bestreden beslissing verwijst opnieuw naar het gegeven dat de kippenkwekerij reeds sedert de jaren zestig ter plaatse wordt geëxploiteerd. Zoals reeds werd gesteld in het vernietigingsarrest nr. 212.092 van 17 maart

2011 kan ‘uit het gegeven dat een inrichting reeds lang ter plaatse is gevestigd, niet afgeleid worden dat de inrichting verenigbaar is met de actuele omgeving’ en is er te dezen ‘nog minder reden om op grond van voormelde vaststelling tot de stedenbouwkundige verenigbaarheid te besluiten aangezien met het bestreden besluit vergunning wordt verleend voor een aanzienlijke uitbreiding van het ter plaatse gevestigde pluimveebedrijf’. Ook voor de opmerking dat ‘de bewoners in het agrarisch gebied een hogere tolerantie moeten opbrengen ten aanzien van de aanwezige veehouderij’, past een verwijzing naar hetzelfde vernieti[gi]ngsarrest waarin werd overwogen dat ‘de hogere tolerantie die bewoners van een agrarisch gebied aan de dag moeten leggen voor hinder die teweeggebracht wordt door veeteeltactiviteiten [...] in wezen een milieuhygiënisch motief [is] dat geen uitstaans heeft met de stedenbouwkundige beoordeling van de milieuvergunningsaanvraag’.

Met betrekking tot de ligging in de onmiddellijke omgeving van de vergunde inrichting van acht woningen, vermeldt het thans bestreden besluit niet langer dat zij ongunstig gelegen zijn rekening houdend met de overheersende westenwinden, terwijl dat blijkbaar wel het geval was in het door de Raad van State vernietigde ministerieel besluit van 28 januari 2009.

De beschouwing dat ‘een agrarisch gebied hoofdzakelijk bedoeld is voor landbouwactiviteiten’, neemt niet weg dat ook voor gewestplanconforme inrichtingen of activiteiten de vergunning slechts kan worden verleend wanneer zij verenigbaar zijn met de goede plaatselijke ordening.

In de mate dat de verwerende partij het advies van de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid van 2 mei 2011 bijtreedt, inzonderheid op het vlak van de inplanting, grootte en uitvoering van de nieuwe stal, valt niet in te zien hoe de desbetreffende motieven afdoende kunnen zijn, aangezien in het voormelde advies zelf wordt gesteld dat het onderzoek naar de verenigbaarheid met de goede plaatselijke ordening ‘in wettelijkheid maar [kan] gebeuren op basis van een volledig bouwdoossier en door de voor ruimtelijke ordening bevoegde overheid’, terwijl ‘de milieuaanvraag [...] niet het reglementair middel [is] om de ruimtelijke verenigbaarheid van een inrichting af te wegen’. De Raad van State stelt in dit verband overigens vast dat de corresponderende stedenbouwkundige vergunning bij arrest nr. 210.447 van 18 januari 2011 werd vernietigd, precies omdat de bevoegde overheid had nagelaten om afdoende te motiveren waarom de stedenbouwkundige aanvraag verenigbaar kan worden geacht met de vereisten van een goede plaatselijke aanleg. Hoewel de verzoekers en de tussenkomenende partij ter terechtzitting redetwisten over de vraag of de stedenbouwkundige vergunning inmiddels definitief werd geweigerd - op 13 november 2012 heeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ravels klaarblijkelijk beslist om de stilzwijgende weigering van de stedenbouwkundige vergunning ter kennis te brengen van de aanvrager - staat in elk geval vast dat na de betekening van het vernietigingsarrest nr. 210.447 van 18 januari 2011 de verenigbaarheid met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening niet het voorwerp is geweest van een herbeoordeling door de bevoegde beslissende overheid. Om dezelfde reden ontbeert de verwijzing in de thans bestreden beslissing naar de in het kader van de stedenbouwkundige vergunning op te leggen voorwaarden inzake de groen- en perceelsinkleding, de

vereiste zekere feitelijke grondslag.

Daargelaten de vraag of het nabijgelegen woongebied met landelijk karakter op 400 meter dan wel op ongeveer 250 meter van de vergunde inrichting gesitueerd is, wordt met de afstand tot dat woongebied op zich niet afdoende gemotiveerd waarom de aanvraag verenigbaar kan worden geacht met de vereisten van een goede plaatselijke aanleg. De vergunningverlenende overheid dient bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede plaatselijke ordening immers in de eerste plaats rekening te houden met de ordening in de onmiddellijke omgeving. Zoals hierboven is gebleken, voldoet het bestreden besluit niet aan die vereiste”.

3.10. De beroepsprocedure wordt andermaal hernomen. Volgende adviezen worden uitgebracht:

a) Ruimte Vlaanderen adviseert op 24 juli 2013 gunstig in de volgende bewoordingen:

“De verenigbaarheid met de goede plaatselijke aanleg van de bestaande vestiging ligt wettelijk vast in de oorspronkelijke stedenbouwkundige vergunningen. De uitbreidende stal is op 24 februari 2009 bouwvergund door het college van burgemeester en schepenen, maar deze vergunning is vernietigd bij arrest nr. 210.447 van 18 januari 2011, eveneens omwille van onvoldoende motivering waarom de aanvraag verenigbaar kon worden geacht met een goede plaatselijke aanleg.

De gemeente heeft de aanvraag hernomen en op 11 juni 2013 de stedenbouwkundige vergunning afgeleverd in een concreet geargumenteerde beslissing, die blijk geeft van een grondige kennis van de plaatselijke toestand. De vergunning is formeel juridisch onderbouwd en past inhoudelijk binnen een zorgvuldig ruimtelijk beleid. Ik kan om deze redenen dit standpunt enkel bijtreden.

Daar de bedrijvigheid in overeenstemming is met de ter plaatse geldende stedenbouwkundige voorschriften wordt gunstig advies gegeven”;

b) de Vlaamse Milieumaatschappij sluit zich op 1 augustus 2013 aan bij het advies van de bevoegde instanties, gelet op het ontbreken van relevante emissies inzake water en lucht.

3.11. Naar aanleiding van een telefonische vraag op 9 augustus 2013 wordt door de politiezone Kempen Noord-Oost een overzicht van onder andere de meldingen en processen-verbaal met betrekking tot de verzoekende en de

tussenkomen de partijen aan de afdeling Milieuvergunningen doorgestuurd. Hierin wordt, na de opsomming van de feiten, volgend besluit geformuleerd:

“Deze meldingen komen voort van de radiokamer Antwerpen en zijn slechts summier.

Zelf heeft onze politiezone en ons team rechtstreeks meerdere meldingen en klachten gekregen waarvan enkele terecht doch een overgrote meerderheid onterecht. De interventieploegen hebben ons steeds op de hoogte gehouden van het resultaat van hun interventies dienaangaande.

Tevens was er ruzie over een ele[k]tricitetskabel dewelke van ROKS was en dewelke deze afkoppelde waardoor REYNEN en BEL geen verlichting meer hadden; voordien hadden ze evenwel de kabel losgekoppeld van de ele[k]tricitetsvoorziening waarop ROKS aldus reageerde. De burgemeester van RAVELS, de heer LUYTEN, werd bij deze gelegenheid ook herhaaldelijk verwittigd; deze verwees de klagers naar onze diensten.

Het gaat hier in hoofdzaak om een uit de hand gelopen vete tussen de bewoners van HEESDIJK 24 en 26 tegen ROKS. Diens bedrijf op nr. 28 werd veelvuldig gevisieerd en nu ook weer voor het bedrijf op nr. 15 waar geen der burens op 26 en 24, last kunnen hebben van ROKS/ GROETELAARS op nr. 15.

Zowel het parket Turnhout, als de milieu-inspectie en de VLM zijn op de hoogte en kennen de toestand. Ik durf te stellen dat GROETELAARS Pluimveebedrijf N.V. het meest en strengst gecontroleerde bedrijf is op ons grondgebied”.

3.12. De afdeling Milieuvergunningen adviseert op 13 augustus 2013 de beroepen deels gegrond te verklaren. Op 20 augustus 2013 treedt de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie dit standpunt bij en stelt volgende wijzigingen voor:

- “- de 2 mestputten moeten op een wettelijke wijze leeggemaakt worden (dit betekent in overeenstemming met de uitrijregeling zoals bepaald in het mestdecreet en de uitvoeringsbesluiten); dat nadien de mestputten nagekeken worden op hun lekdichtheid; een attest van mestdichtheid moet nagestuurd worden aan de vergunningverlenende overheid en aan de afdeling Milieu-inspectie;
- het kuiswater wordt opgevangen in een mestdichte tank;
- het sanitair afvalwater mag niet in de mestkelder worden geloosd en als mest verwijderd worden;
- Tijdens het eerste plantseizoen na de ingebruikname van de constructies rond het bedrijf, ter hoogte van de perceelsgrens met de percelen met kadastrummer 261/L/2 en 281/X/2, een groenscherm aan te leggen met een breedte van 6 m en bestaande uit drie rijen streekeigen hoogstammige bomen met een tussenafstand van 2 m, aangevuld met een dichte

onderbegroeiing van streekeigen struiken zodat een dichte houtkant ontstaat. Ter hoogte van het bestaande landbouwbedrijfsgebouw dat parallel gelegen is met de perceelsgrens (de berging van het landbouwbedrijf), kan de breedte van deze bufferbeplanting beperkt worden tot de afstand tussen het bedrijfsgebouw en de perceelsgrens. Uiterlijk in het eerste plantseizoen volgend op de voltooiing van de gevraagde werken en handelingen moet ter hoogte van de overige perceelsgrenzen een buffer aangeplant worden met een minimale breedte van 10 m. Deze stedenbouwkundige vergunning van 10 september 2002 strekkende tot de afbraak van twee stallen, de bouw van een legkippenstal en de uitbreiding van een bestaande stal, namelijk: ‘aangeplant met drie rijen streekeigen hoogstammige bomen met een tussenafstand van 2,00 m, aangevuld met een dichte onderbegroeiing van streekeigen struiken, zodat een dichte houtkant als zichtscherm kan worden ontwikkeld.’ De plantkeuze moet standplaatsgeschikt zijn en moet dusdanig gebeuren dat de groenbuffer (na volgroeïing) ook tijdens de wintermaanden een visueel scheidende functie behoudt”.

3.13. Op 6 januari 2014 neemt de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het thans bestreden besluit. De beroepen worden gedeeltelijk gegrond verklaard en bijkomende bijzondere exploitatievoorwaarden worden opgelegd.

Volgende overwegingen liggen aan de grondslag van dit besluit:

“Overwegende dat de beroepen ingediend door omwonenden betrekking hebben op het verder in bedrijf houden en veranderen van een pluimveebedrijf;
Overwegende dat de beroepsargumenten van de omwonenden onder meer handelen over geur- en geluidshinder, een vliegenplaag en de afwezigheid van het groenscherm;

Overwegende dat er bij het openbaar onderzoek 2 schriftelijke bezwaren werden ingediend met betrekking tot het volgende:

- door uitbreiding zal de bestaande hinder nog toenemen;
- de afstand ten opzichte van het woongebied met landelijk karakter is te klein;
- herhaalde en ernstige overlast door vliegen (hierover werd reeds klacht ingediend bij de politie);
- het groenscherm, dat in bouwvergunningen werd opgelegd, is nog steeds niet aangelegd;
- geluidsoverlast afkomstig van de alarminstallatie op de inrichting die regelmatig afgaat en door omwonenden zelf moet afgezet worden omdat de exploitant op te grote afstand van het bedrijf woont en zelf het alarm niet hoort;
- geluidshinder afkomstig van leegdraaiende voedersilo's en van de

- generator;
- geurhinder van exploitatie en dieselmotor, geluidshinder door reinigings- en onderhoudswerken op het bedrijf tot na middernacht en door nachtelijke leveringen van veevoeder;
 - materiële beschadigingen in de nabije omgeving door voertuigen zoals beschadiging van tuinen, muurtjes, brievenbussen, etc...;
 - asbestafval in tuin van burens afkomstig van losliggende dakbedekking;
 - geurhinder, opslag van kadavers vlakbij naastgelegen woonhuizen;
 - de exploitant heeft zonder toestemming een bedrijf opgericht op het adres van burens omdat zijn stallen achter dit huis zouden liggen, uiteindelijk werd er een + aan het huisnummer toegevoegd en een aparte brievenbus geplaatst;

Overwegende dat het bedrijf gelegen is op ongeveer 970 m van het dichtstbijgelegen hindergevoelige gebied namelijk een woonuitbreidingsgebied terwijl het bedrijf een maximale afstand van 300 m moet in acht nemen ten opzichte van de hindergevoelige gebieden; dat een woongebied met landelijk karakter (gelegen op 250 m) of agrarisch gebied geen hindergevoelige gebieden zijn ten opzichte van pluimveehouderijen conform artikel 5.9.5.3, §1, van titel II van het VLAREM; dat het bedrijf bijgevolg ruimschoots voldoet aan de afstandsregels van artikel 5.9.5.3, §1, van titel II van het VLAREM;

Overwegende dat in de nabijheid van de perceelsgrens van de inrichting circa 8 woningen zijn gelegen ten zuidoosten, oosten en noordoosten van de stallen; dat de dichtste woning paalt aan de perceelsgrens van de inrichting; dat de omliggende woningen allen gelegen zijn in agrarisch gebied; dat de bewoners in het agrarisch gebied een hogere tolerantie moeten opbrengen ten aanzien van de aanwezige veehouderij; dat een agrarisch gebied hoofdzakelijk bedoeld is voor landbouwactiviteiten;

Overwegende dat uit een telefonisch gesprek met de afdeling Milieu-inspectie van 8 augustus 2013 blijkt dat er geen vaststellingen van hinder in deze inrichting werden gedaan; dat door de afdeling Milieu-inspectie ter plaatse werd vastgesteld dat er momenteel geen sprake is van geurhinder naar de buurt, evenmin van vliegenoverlast; dat de exploitant beschikt over twee gekoelde kadaverhuisjes met een koeltemperatuur van 5°C; dat het kuiswater wordt opgevangen in een opvangput; dat dit water ofwel wordt uitgereden op het land, ofwel wordt afgevoerd naar een inrichting ter verwerking; dat de exploitant goed meewerkt om zijn bedrijf op een milieuhygiënische manier uit te baten en dat de exploitant gevolg geeft aan alle aanmaningen gegeven door de afdeling Milieu-inspectie;

Overwegende dat uit een telefonisch gesprek met Politiezone Kempen N.O. van 9 augustus 2013 blijkt dat de politie veelvuldig is opgebeld door klagers; dat de overgrote meerderheid van deze klachten onterecht waren; dat slechts enkele klachten terecht waren en dat het bedrijf snel gevolg gaf aan alle opmerkingen van de politie; dat het volgens de politie gaat om een uit de hand gelopen vete tussen de klagers en de bedrijfsleider; dat het bedrijf in kwestie het meest en het strengst gecontroleerde bedrijf is in hun politiezone Kempen NO; dat er meer bepaald recent geen overmatige geluids-, geur- of vliegenhinder is vastgesteld afkomstig van het bedrijf;

Overwegende dat op 11 mei 2011 door een adviesverlener van de afdeling Milieuvergunningen een bezoek werd gebracht aan de aangevraagde inrichting (hernieuwing en uitbreiding van een pluimveehouderij); dat op het ogenblik van het bezoek er kippen waren gehuisvest in de 2 bestaande pluimveestallen; dat er geen opslag van mest is voorzien in de stallen (onmiddellijke verwijdering na elke mestronde); dat het reinigingswater van de stallen wordt opgevangen in een ondergrondse cisterne van 8 m³; dat tijdens het plaatsbezoek ter hoogte van de dichtstbijgelegen woningen geen geur- of geluidshinder afkomstig van het bedrijf kon worden vastgesteld; dat er evenmin een vliegenplaag kon worden vastgesteld; dat er lege kadavertonnen (gesloten met een deksel) binnen de omheining stonden opgesteld; dat de afgesloten koelruimte gekoeld werd tot 4°C, hetgeen voldoende is; dat vlak bij de koelruimte geen geurhinder kon worden waargenomen; dat geen geurhinder kon worden waargenomen in de onmiddellijke nabijheid van de stallen;

Overwegende dat wat de milieuhygiënische aspecten betreft het volgende kan gesteld worden:

- afvalstoffen:

- de kadavers worden verzameld tijdens de dagelijkse controle en worden opgeslagen in een kadaverkoeling; de kadavers worden opgehaald en gebracht naar de firma Rendac;
- afval van plastic, papier, isolatiemateriaal wordt afgevoerd naar het containerpark; ijzerafval wordt opgehaald door een plaatselijke oudijzerhandelaar;

- afvalwater:

- er is geen lozing van bedrijfsafvalwater voorzien; voor de nieuwbouw pluimveestal is een regenwatercisterne voorzien van 10 m³; de totale opslagcapaciteit reinigingswater valt terug te brengen tot een hoeveelheid van maximum 1 maal per jaar (enkel noodzakelijk voor het reinigen van de stallen na het beëindigen van de legronde voor moederdieren van ongeveer 10 maanden of 41 weken); er is momenteel 1 x 8 m³ ondergrondse cisterne voorzien voor de opvang van reinigingswater van de stallen;
- het drinkwatersysteem, dat gebruikt wordt, is een lage druk drinkstelsel met nippels; dit voorkomt het morsen en verspillen van water door de dieren waardoor eventueel ook de mest kan gaan broeden; door deze maatregel heeft de mest een hoger droge stofgehalte, waardoor de mest vlotter en energievriendelijker kan afgezet worden; er zijn daardoor minder vrachten nodig om de mest af te voeren;
- het water wordt opgepompt uit een eigen vergunde grondwaterwinning, welke opnieuw het voorwerp uitmaakt van huidige vergunningsaanvraag + uitbreiding debiet;

- watertoets:

- het niet verontreinigd hemelwater afkomstig van de bestaande pluimveestallen, loods en bestaande betonverharding wordt geloosd via een greppel en rooster in de gracht of infiltreert in de grond; het oppervlaktewater van de ammoniakemissiearme stal 3 wordt opgevangen in een regenwatercisterne van 10 m³ met

- overstort naar infiltratiezone;
- de inrichting is gelegen in het ‘Maasbekken’ en volgens de overstromingsinformatie op www.geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be is de inrichting niet gelegen in een mogelijk overstromingsgebied of in een risicozone voor overstromingen;
- de vergunde grondwaterwinning en bestaande uit een verbuilde put op een diepte van 232 meter uit de watervoerende laag Zanden van Berchem (HCOV-code: 0254), met een maximum opgepompt debiet van 5.500 m³/jaar (drinkwater moederdieren), maakt opnieuw het voorwerp uit van de vergunningsaanvraag met een verhoging van het opgepompt debiet met 1.230 m³/jaar tot een totaal van 6.730 m³/jaar; de gevraagde vergunning stemt overeen met de reële waterbehoefte in functie van het gevraagde aantal stuks pluimvee;
- uit de bovenvermelde gegevens blijkt dat de vergunningsplichtige activiteit mits naleving van de opgelegde voorwaarden verenigbaar is met het watersysteem en dat er geen schadelijke effecten op het watersysteem worden verwacht; dat er bijgevolg wordt voldaan aan de watertoets, conform artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid;
- bodem- en grondwater:
 - rondom de bestaande pluimveestallen en berging (loods) is er een betonverharding voorzien (totale verharde oppervlakte is circa 456 m²), waarvan het niet verontreinigd regenwater op een natuurlijke wijze via een greppel, rooster met opvangput en overloop wordt geloosd in de gracht of infiltreert in de ondergrond;
 - de petroleumtanks (3 x 2.500 liter) zijn bovengronds en dubbelwandig;
- geluidshinder:
 - de kippenstallen zijn goed geïsoleerd;
 - de aanvoer van slachtkuikenouderdieren zal alleen gebeuren tijdens de dag; de slachtkuikenouderdieren worden zo centraal mogelijk op het bedrijf opgeladen ‘s avonds en ‘s nachts om de 10 maanden of 41 weken; de aanlevering van veevoeder gebeurt om de week enkel overdag; de toegangsweg is gelegen op voldoende afstand van de woning van de beroepsindiener zodat er weinig geluidshinder te verwachten valt;
 - de 2 bestaande pluimveestallen zijn voorzien van een strooisel vloer bestaande uit gehakseld stro (droge mest) en de derde stal is een ammoniakemissiearme stal, alle 3 met mechanische ventilatoren met verticale uitstoot met uitlaatopening van 0,50 meter of meer boven de nok zonder pet; er is geen opslag van mest; bij goed onderhoud van de ventilatoren is de geluidshinder hiervan eerder beperkt; het totaal gemiddeld aantal waarderingspunten zal verhogen tot 170,45;
 - de noodstroomgenerator staat binnen opgesteld in de loods; deze werkt slechts af en toe (wekelijks proefdraaien in geval van nood);

- geurhinder:

- ramen en deuren blijven gesloten voor zoverre dat ze geen functie hebben bij de luchtverversing; de bestaande stallen worden mechanisch verlucht; na iedere mestronde worden eerst de dieren uitgeladen en nadien de stallen uitgemest, geveegd en dan nat gereinigd; het reinigingswater wordt opgevangen in ondergrondse citernes; na iedere ronde wordt het droge mest onmiddellijk afgevoerd;
- de waterverstrekking in de stallen gebeurt via waterlijnen die evenredig verdeeld zijn over de breedte van de stal; aan de waterlijnen hangt een drinknippel of een drinkpannetje, waarin het waterniveau regelbaar is; om accidentele vermorsing te voorkomen, worden de leidingen en de drinkpannetjes regelmatig gecontroleerd;
- de verwarming van de stallen gebeurt via warme luchtblazers, die gevoed worden door lamppetroleum;
- het elektriciteitsverbruik is vooral toe te schrijven aan het aantal ventilatoren;
- om goede resultaten en gezonde kippen te hebben is een grote invoer van verse buitenlucht nodig; de aanvoer van de lucht gebeurt via regelbare luiken op de beide zijwanden van de stal; de uitlaat geschiedt via regelbare ventilatoren (ingebouwd in de kokers);
- ammoniak- en geuremissie zijn 2 componenten die in meer of mindere mate voorkomen; deze uitstoot varieert naargelang de leeftijd van de dieren en de luchtvochtigheid binnenin de stal; de ammoniakemissie is te beperken door de luchtvochtigheid van de stal zo optimaal mogelijk te houden; droge stallen zijn een pluspunt;
- de kadavers worden 2 x daags uit de stallen verwijderd en verzameld in afgesloten tonnen; de tonnen worden geplaatst in een koelcel; wekelijks worden de kadavers opgehaald door Rendac;
- de productie van afvalstoffen is minimaal;
- het concept van de nieuwbouwstal 3 beantwoordt aan de lijst van toegelaten systemen voor ammoniakemissiereductie volgens het ministerieel besluit van 19 maart 2004 (Belgisch staatsblad van 14 oktober 2004); het betreft systeem P-5.4. Grondhuisvesting met mestbandbeluchting van bovenaf;

- stofhinder:

- de gemiddelde stofconcentratie in kippenstallen met droge mest bedraagt gemiddeld minder dan 1 mg/m³ ventilatielucht, met spreiding van 1 tot 4 mg/m³; een groot deel van het geëmitteerde stof slaat neer in de onmiddellijke omgeving van de stallen; dit brengt dus weinig hinder mee;
- alle oppervlakten die bereden of gebruikt worden, zijn verhard; het gebruik van droogvoeder veroorzaakt een geringe hoeveelheid stof; tijdens het vullen van de silo's is er altijd een stofzak voorzien aan de ontluchtingsbuis, waardoor de stofproductie

- wordt beperkt;
- verkeershinder:
 - er is weinig verkeershinder te verwachten;
 - alle transportactiviteiten gebeuren overdag (uitgezonderd het laden van de moederdieren, enkel 's avonds en 's nachts om de 10 maanden of 41 weken); het leveren legrijpe moederdieren gebeurt om de 41 weken en het leveren droogvoeder gebeurt 1 maal/week;
 - de toegangsweg tot het bedrijf is op voldoende afstand gelegen van de woning van de beroepsindieners;
- visuele hinder:
 - er is gedeeltelijk een groenscherm aanwezig rondom de inrichting; de oprit wordt voldoende afgeschermd door het aanwezige groen; aan de rechterzijde van de inrichting gezien van de straatkant is een groenscherm aanwezig; ter hoogte van tuin van de dichtstbijgelegen woning is een groenscherm aangeplant;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 5.9.2.2, §5, van titel II van het VLAREM, in geval op de inrichting vaste dierlijke mest wordt geproduceerd, de inrichting dient te beschikken over één of meer mestopslagplaatsen voor vaste dierlijke mest met een totale capaciteit die voldoende is om tenminste de hoeveelheid vaste dierlijke mest te stockeren die gedurende een periode van 6 maanden wordt geproduceerd door de dieren die op basis van het aantal dierplaatsen in de stallen kunnen worden gehouden; dat de kippen gedurende 10 maanden of 41 weken in de stallen verblijven op strooiselvloer; dat na deze periode de kippen worden afgevoerd naar de slachterij met onmiddellijke verwijdering van droge kippenmest en reiniging van de stallen; dat de onmiddellijke verwijdering van droge kippenmest niet wordt aanzien als opslag van mest; dat er bijgevolg wordt voldaan aan de bepalingen van titel II van het VLAREM;

Overwegende dat de exploitant beschikte over een milieuvergunning, die momenteel vernietigd is; dat ingevolge de vernietiging door de Raad van State, de bestreden beslissing nr. MLAV1/0800000179/hs-kh van 24 juli 2008 van de deputatie van de provincie Antwerpen tijdelijk terug herleeft tot er een nieuwe beslissing is getroffen in beroep;

Overwegende dat de controle op de naleving van de opgelegde milieuvoorwaarden een aangelegenheid is welke behoort tot de bevoegde toezichthoudende overheid;

Overwegende dat het bestreden besluit moet aangevuld worden met de volgende bijzondere voorwaarden:

- de 2 mestputten moeten op een wettelijke wijze leeggemaakt worden (dit betekent in overeenstemming met de uitrijregeling zoals bepaald in het mestdecreet en de uitvoeringsbesluiten); dat nadien de mestputten nagekeken worden op hun lektheid; een attest van mestdichtheid moet nagestuurd worden aan de vergunningverlenende overheid en aan de afdeling Milieu-inspectie;
- het kuiswater wordt opgevangen in een mestdichte tank;
- het sanitair afvalwater mag niet in de mestkelder worden geloosd en als mest verwijderd worden;

- het groenscherm moet gerealiseerd worden overeenkomstig hetgeen opgelegd is in de stedenbouwkundige vergunning;

Overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op een activiteit, die voorkomt op de lijst van bijlage II bij de Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieu-effectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (zgn. MER-richtlijn), meer bepaald in de categorie ‘intensieve veeteeltbedrijven’; dat de aanvraag valt onder het toepassingsgebied van de Omzendbrief LNE 2011/1 - milieueffectbeoordeling en vergunningverlening voor bepaalde projecten ten gevolge van het arrest van het Hof van Justitie van 24 maart 2011 (C-435/09, Europese Commissie tegen België) van 22 juli 2011 (BS 31 augustus 2011);

Overwegende dat de aanvraag werd getoetst aan de selectiecriteria zoals opgenomen in bijlage III bij voormelde MER-richtlijn (overgenomen in bijlage II bij het DABM); dat werd vastgesteld dat in het licht van de concrete kenmerken van het project, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële effecten er geen aanzienlijke milieueffecten verwacht moeten worden, zoals blijkt uit voorgaande overwegingen; dat bijgevolg voor onderhavige aanvraag geen milieueffectenrapport moet worden opgemaakt;

Overwegende dat het voorgestelde project een uitbreiding van een bestaand en hoofdzakelijk vergund legkippenbedrijf betreft; dat het bedrijf gelegen is in een agrarisch gebied en bijgevolg in overeenstemming is met het gewestplan; dat bovendien opgemerkt wordt dat de aanvraag enkel een uitbreiding is van een hoofdzakelijk vergund bedrijf, waardoor het project aansluit bij de aard van de huidige invulling op het perceel;

Overwegende dat het bedrijf gelegen is op voldoende afstand van woongebied en een woonuitbreidingsgebied volgens het gewestplan; dat het bedrijf immers gelegen is op ongeveer 250 m afstand (in vogelvlucht) van een woongebied met een landelijk karakter en op ongeveer 1 km afstand (in vogelvlucht) van een woongebied; dat ten aanzien van een woongebied met een landelijk karakter er vanuit het gewestplanvoorschrift ‘agrarisch gebied’ geen afstandsbeperkingen gelden voor niet aan de grondgebonden agrarische bedrijven met een industrieel karakter, of voor intensieve veeteelt; dat ten aanzien van een woongebied een minimale afstand van 300 m gerespecteerd moet worden; dat hieraan ruim voldaan wordt;

Overwegende dat aanpalend aan, en in de directe omgeving van, het bedrijf enkele zonevrije woningen gelegen zijn; dat er ingeschat wordt dat ten gevolge van het geplande project, een uitbreiding van een bestaand en hoofdzakelijk vergund legkippenbedrijf, geen of slechts een beperkte verhoging van de effecten op deze zonevrije woningen kan worden verwacht, in vergelijking met de bestaande en hoofdzakelijk vergunde toestand;

Overwegende dat het bestaande en hoofdzakelijk vergunde legkippenbedrijf een bedrijf voor 25.000 kippen betreft; dat door de uitbreiding de capaciteit van het bedrijf wordt verhoogd met 9.900 dieren, namelijk tot 34.900 kippen; dat er ingeschat wordt dat deze verhoging van de capaciteit als beperkt kan worden gezien; dat de impact van de geplande verhoging van de capaciteit op de omgeving dan ook beperkt zal blijven;

Overwegende dat de aanvraag maar kan worden ingewilligd indien de

goede ruimtelijke ordening niet in het gedrang wordt gebracht;

Overwegende dat uit artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening blijkt dat de ruimtelijke ordening gericht is op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden; dat daarbij de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen worden; dat er rekening gehouden wordt met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen; dat op deze manier gestreefd wordt naar ruimtelijke kwaliteit;

Overwegende dat verder het volgende kan worden gesteld:

- Functionele inpasbaarheid:

De aanvraag voorziet de uitbreiding van een bestaand landbouwbedrijf, Het huidig bedrijf bestaat uit twee stallen (waarvan één stal bedoeld voor 10.100 kippen en de tweede stal bedoeld voor 17.500 kippen), een berging, een kadaverkoeling en ruime bedrijfsverharding. De gevraagde uitbreiding betreft een bijkomende kippenstal (bedoeld voor 7.300 kippen) met kantine en kleedruimten voor het personeel en een opslagplaats voor eieren; drie meelsilo's en bijkomende bedrijfsverharding. De gevraagde uitbreiding sluit fysisch aan bij de bestaande bedrijfsgebouwen. Er kan dan ook gesteld worden dat het gevraagde functioneel inpasbaar is in de bestaande landbouwbedrijfskavel. De omgeving van het landbouwbedrijf kan getypeerd worden als een landbouwomgeving afgewisseld met enkele geïsoleerde boscomplexen. De landbouwomgeving bestaat voornamelijk uit akkerland en weiland. In de onmiddellijke omgeving van het landbouwbedrijf, zijn meerdere landbouwbedrijven met een soortgelijke functie en schaal terug te vinden. Tevens zijn in de onmiddellijke en ruimere omgeving van het landbouwbedrijf enkele (al dan niet zonevreemde) woningen gelegen. Er kan gesteld worden dat het bestaande landbouwbedrijf en de gevraagde uitbreidingen als functioneel inpasbaar in de huidige landbouwomgeving kunnen beschouwd worden. Er kan worden opgemerkt dat aanpalend of in de directe omgeving van de landbouwbedrijfskavel drie woningen gelegen zijn. Deze vaststelling doet geen afbreuk aan de functionele inpassing van het aangevraagde project, omwille van de aanwezigheid van overige landbouwfuncties in de omgeving en omwille van de bestaande en hoofdzakelijk vergunde invullingen op de landbouwbedrijfskavel in casu.

- Mobiliteitsimpact:

Het perceel van de aanvraag is via een erfdienstbare doorgang tussen twee woningen langs de Heesdijk ontsluitbaar naar de voorliggende voldoende uitgeruste weg. Deze voorliggende weg, Heesdijk, betreft een landbouwweg in betonverharding, voldoende breed voor de kruising van twee personenwagens. Op relatief korte afstand kan aansluiting gevonden worden op de gewestweg N12 (Prinsenlaan/Steenweg Weelde). Op de bedrijfskavel is voldoende verharding aanwezig en voorzien voor het stallen en het keren van landbouwvoertuigen en vrachtvoertuigen. Er kan dan ook gesteld worden dat de mobiliteit in functie van het bestaande landbouwbedrijf en de gevraagde uitbreiding op voldoende en kwalitatieve wijze kan worden opgevangen zonder noemenswaardige bijkomende of onaanvaardbare verkeersdruk te veroorzaken

en zonder hierbij de verkeersveiligheid en de verkeersleefbaarheid onaanvaardbaar te verminderen.

- Schaal:

De schaal van het bestaande landbouwbedrijf kan als normaal voor een hedendaags landbouwbedrijf beschouwd worden. Ook na de uitbreiding zal de schaal van het bedrijf aanvaardbaar blijven.

De schaal van het bestaande bedrijf en de gevraagde uitbreiding is vergelijkbaar met de schaal van overige landbouwbedrijven in de nabije omgeving van de landbouwbedrijfskavel.

- Ruimtegebruik en bouwdichtheid:

Door de gevraagde uitbreiding wordt een relatief hoge bouwdichtheid op de huidige bedrijfskavel bekomen, wat in het teken van duurzaam en spaarzaam ruimtegebruik als positief kan worden gezien.

De voorgestelde bouwdichtheid op de bedrijfskavel verhindert evenwel niet dat naar de omgeving toe op de bedrijfskavel voldoende marges werden voorzien voor de inpassing en landschappelijke buffering van het bedrijf ten opzichte van de omgeving. Er wordt een strook van landschappelijk inpassend groen met een breedte van 10 m voorzien ter hoogte van de linkse en de achterliggende perceelsgrens. Ook aan de voorste en de rechter perceelsgrens is nog voldoende ruimte aanwezig voor de inpassing van het gebouwencomplex in de omgeving.

- Visueel-vormelijke elementen:

Het op te richten landbouwbedrijfsgebouw wordt voorzien in snelbouwmetselwerk. Op zich betreft dit geen gebruikelijk materiaal voor landbouwbedrijfsgebouwen. Nieuwe stallen worden gebruikelijk immers uitgevoerd in baksteengevelmetselwerk. Daar de bestaande stallen echter ook in snelbouwsteen zijn uitgevoerd, kan het voorgestelde gevelmateriaal uitzonderlijk wel worden toegestaan. Het voorgestelde materiaal sluit immers voldoende aan bij het op de bedrijfskavel gebruikte materiaal. De buitenaanleg gebeurt met duurzame materialen. Er wordt ter hoogte van de linkse en de achterliggende perceelsgrens voldoende groenaanplanting voorzien voor de landschappelijke inpassing van het gebouwencomplex in de omgeving.

Evenwel moet ter hoogte van de voorliggende perceelsgrens (de grens met kavels met de bestaande woningen) ook groenaanplanting worden voorzien. Gelet op de bestaande aanpalende invullingen (residentiële bebouwing) is de functie van de groenaanplanting geen landschappelijke, doch wel een visueel scheidende functie. De groenaanplanting moet dusdanig aangelegd en beheerd worden dat een visueel scheidend groenscherm wordt bekomen, welke ook tijdens de wintermaanden voldoende visueel scheidend werkt. Ter hoogte van het bestaande gebouw (berging) moet het visueel scheidend groenscherm dé volledige afstand tussen de perceelsgrens en de berging beslaan. Tussen de berging en de rechter perceelsgrens moet het visueel scheidend groenscherm ter hoogte van de perceelsgrens met het perceel met nummer 281/R/2 een minimale breedte van 6 m hebben. De aanleg van de groenaanplanting, zowel ter hoogte van de linkse en de achterste perceelsgrens als ter hoogte van de voorste perceelsgrens, moet gebeuren met streekeigen en standplaatsgeschikt plantgoed.

- cultuurhistorische aspecten:

Er zijn op het perceel en in de directe omgeving geen cultuurhistorische elementen aanwezig.

- Bodemreliëf:

De reliëfwijzigingen in functie van onderhavige aanvraag zijn beperkt tot verwaarloosbaar.

- Hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen:

De aanvraag betreft een agrarische onderneming (een intensief legkippenbedrijf), gelegen in een agrarisch gebied. Het bedrijf is gelegen op ongeveer 250 m afstand (in vogelvlucht) van een woongebied met een landelijk karakter en op ongeveer 1 km afstand (in vogelvlucht) van een woongebied. Ten aanzien van een woongebied met een landelijk karakter gelden er vanuit het gewestplanvoorschrift 'agrarisch gebied' geen afstandsbeperkingen voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met een industrieel karakter of voor intensieve veeteelt. Ten aanzien van een woongebied moet een minimale afstand van 300 m gerespecteerd worden. Hieraan wordt ruim voldaan.

Er kan worden opgemerkt dat aanpalend aan het bedrijf en in de directe omgeving van het bedrijf enkele woningen gelegen zijn. Deze woningen betreffen landbouwexploitatiewoningen en/of zonevreemde woningen. In het agrarisch gebied mag een zekere tolerantie verwacht worden ten aanzien van hinderlijke effecten met betrekking tot uitzicht, geur, geluid en insecten afkomstig van de exploitatie van een intensief landbouwbedrijf. Anderzijds kan evenwel wel gesteld worden dat deze hinder beperkt moet blijven tot het aanvaardbare binnen dit landbouwgebied. Er moeten door de exploitant dan ook de nodige voorzorgen genomen worden om deze hinderlijke effecten in te perken. De bouwheer moet de nodige maatregelen treffen om de hinder afkomstig van de exploitatie zo veel mogelijk te beperken en op die manier een eventuele vermindering van het gebruiksgenot voor aanpalende bewoners zo veel mogelijk te beperken. Met betrekking tot het hinderaspect moet worden voorzien in de nodige aanplanting van groenbuffers ter hoogte van de perceelsgrenzen.

De bouwheer moet rekening houden met eventuele andere sectorale wetgeving die van toepassing is om hinder te beperken (burgerlijk wetboek, milieuwetgeving);

Overwegende dat mits naleving van de volgende voorwaarden de aanvraag in overeenstemming is met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening:

Tijdens het eerste plantseizoen na de ingebruikname van de constructies rond het bedrijf, ter hoogte van de perceelsgrens met de percelen met kadastrummer 261/L/2 en 281/X/2, een groenscherm aan te leggen met een breedte van 6 m en bestaande uit drie rijen streekeigen hoogstammige bomen met een tussenafstand van 2 m, aangevuld met een dichte onderbegroeiing van streekeigen struiken zodat een dichte houtkant ontstaat. Ter hoogte van het bestaande landbouwbedrijfsgebouw dat parallel gelegen is met de perceelsgrens (de berging van het landbouwbedrijf), kan de breedte van deze bufferbeplanting beperkt worden tot de afstand tussen het bedrijfsgebouw en de perceelsgrens. Uiterlijk in het eerste plantseizoen volgend op de voltooiing van de gevraagde werken en handelingen moet ter hoogte van de overige perceelsgrenzen een buffer aangeplant worden met een minimale breedte van 10 m. Deze

bufferbeplanting moet worden aangelegd zoals voorzien in de stedenbouwkundige vergunning van 10 september 2002 strekkende tot de afbraak van twee stallen, de bouw van een legkippenstal en de uitbreiding van een bestaande stal, namelijk: ‘aangeplant met drie rijen streekeigen hoogstammige bomen met een tussenafstand van 2,00 m, aangevuld met een dichte onderbegroeiing van streekeigen struiken, zodat een dichte houtkant als zichtscherm kan worden ontwikkeld.’ De plantkeuze moet standplaatsgeschikt zijn en moet dusdanig gebeuren dat de groenbuffer (na volgroeïing) ook tijdens de wintermaanden een visueel scheidende functie behoudt;

Overwegende dat de inrichting om bovenvermelde redenen verenigbaar is met voormelde ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften;

Overwegende dat de hinder voor mens en milieu en de risico’s voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de gevraagde inrichting mits naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;

Overwegende dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat de beroepen gedeeltelijk gegrond te verklaren en het bestreden besluit te wijzigen”.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

4. In een eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de goede ruimtelijke ordening, van de artikelen 1.1.4, 4.3.1 en 4.3.2, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), van artikel 17, eerste lid, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna: milieuvergunningsdecreet), van de artikelen 21, § 2, 2°, 29, 2°, en 52, 3°, b), van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna: Vlarem I), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet), van “de materiële motiveringsplicht, de beginselen van behoorlijk bestuur, met inbegrip van het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel”, en de schending van het gezag van gewijsde van de arresten nr. 210.447 van 18 januari 2011, nr. 212.092 van 17 maart 2011 en nr. 223.863 van 13 juni 2013

‡AECQIFFF-BCDIBDW‡

van de Raad van State. Ook werpen zij de ontstentenis van de rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag op.

Zij stellen dat in het bestreden besluit wordt voorbijgegaan aan de concrete ordening van het gebied waarin de betrokken inrichting is gelegen en die gekenmerkt wordt door een dichte residentiële bebouwing. Bij de toetsing van de goede ruimtelijke ordening wordt uitgegaan van foutieve aannames en kennelijk onredelijke beoordelingen waarbij afbreuk wordt gedaan aan hun rechtmatige verwachtingen. Nochtans moet in een beslissing over een milieuvergunningsaanvraag worden nagegaan of de inrichting verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving.

De verzoekende partijen wijzen erop dat de voor de inrichting verleende milieuvergunning reeds twee maal werd vernietigd wegens een schending van de verplichting om de aanvraag te toetsen aan de goede ruimtelijke ordening. Deze toetsing moet concreet gebeuren, rekening houdend met de onmiddellijke omgeving, eventueel aangevuld met de iets ruimere omgeving.

Te dezen bevinden er zich acht vergunde woningen binnen een straal van 100 meter rondom de pluimveehouderij, gelegen in een ongunstige windrichting en daterend van vóór de vaststelling van het geldende gewestplan. Het betreffende agrarisch gebied kan dus niet worden beschouwd als een gebied met een homogeen en agrarisch karakter. De verzoekende partijen menen dan ook dat zij er, op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, vanuit konden gaan dat bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag rekening zou worden gehouden met hun woningen en bij uitbreiding met de aanwezige vergunde woonkorrel. Gelet op die beginselen kan het aanwezige pluimveebedrijf ter plaatse niet uitbreiden, tenzij de leefkwaliteit van de omwonenden kan worden gevrijwaard. Op grond van de rechtspraak moet worden aangenomen dat dergelijk bedrijf onaanvaardbare hinder teweegbrengt als er woningen op minder dan 300 meter zijn gelegen. In het verleden werd een eerdere vraag tot uitbreiding al geweigerd omwille van de nabijheid van een woongebied met landelijk karakter.

De woning van de verzoekende partijen ligt evenwel nog dichterbij dan het betrokken woongebied met landelijk karakter, zodat de aanvaardbaarheid van de inplanting van de inrichting des te meer uit de motivering van het bestreden besluit moet blijken, zeker in het licht van de eerdere negatieve beslissingen.

Volgens de verzoekende partijen dreigt hun woongenot volledig teniet te worden gedaan door de realisatie van het project waardoor er sprake zal zijn van overmatige burenhinder. Het behoud van het evenwicht tussen de naburige erven is een beoordelingselement van de goede ruimtelijke ordening. Als de overheid een vergunning verleent die dit evenwicht kennelijk verstoort, maakt zij geen zorgvuldige belangenafweging en neemt zij bijgevolg een onredelijke beslissing.

Wat betreft het motief in het bestreden besluit dat het gaat om de uitbreiding van een bestaand en hoofdzakelijk vergund bedrijf, repliceren zij dat dit motief irrelevant is aangezien ook de uitbreiding van een bestaand en vergund bedrijf tot gevolg kan hebben dat de ruimtelijke draagkracht wordt overschreden en dat de hinder de normale perken te buiten gaat.

Vervolgens bekritiseren zij het motief waarin gesteld wordt dat de toename van de exploitatie tot 34.900 stuks pluimvee en de bouw van een bijkomende stal, slechts een “beperkte” uitbreiding betreft en de impact ervan op de omgeving slechts “beperkt” is. Dienaangaande beklemtonen zij dat niet de omvang van de uitbreiding maar wel de milieuhygiënische en ruimtelijke impact ervan moet worden beoordeeld, dat het in dit geval om een aanzienlijke uitbreiding met net geen 40 % gaat, dat in alle redelijkheid dergelijke uitbreiding niet als beperkt kan worden afgedaan, dat bovendien zelfs een zogezegd beperkte verhoging van de exploitatie aanleiding kan geven tot een zeer ernstige toename van de hinder, dat er in dit geval een disproportionele toename van de hinder zal zijn aangezien de druk op de omgeving reeds zeer groot is en de uitbreiding van de exploitatie gebeurt op een zeer beperkte oppervlakte.

Betreffende het motief dat de uitbreiding fysisch aansluit bij de bestaande bedrijfsgebouwen stellen de verzoekende partijen dat de bestaande bedrijfsgebouwen op elkaar staan gepakt en als het ware kleven tegen het voorliggend woonlint, dat de ontsluitingsweg geprangd zit tussen twee tuinen, dat dit voor eerste verzoekster wil zeggen dat de toegangsweg langs haar haagje loopt zodat zij wekelijks met rottende kadavers wordt geconfronteerd vooraleer ze worden opgehaald, dat er geen ruimte voor een groenscherm aanwezig is aangezien er een gebouw op 1,5 meter van de achterste perceelsgrens van eerste verzoekster staat, en dat het bijgevolg eerder een slechte dan een goede zaak is dat de uitbreiding fysisch aansluit bij de bestaande bedrijfsgebouwen.

Inzake het motief dat de omgeving van het bedrijf een landbouwomgeving zou zijn waar meerdere soortgelijke bedrijven aanwezig zijn, stellen de verzoekende partijen dat zulks niet wordt betwist, dat zij nooit enige klacht hebben ingediend tegen de exploitatie van andere bedrijven, dat in dit geval echter moet worden vastgesteld dat het gaat om een bedrijf dat historisch is gegroeid naast bestaande en vergunde woningen die bestendig worden in recente vergunningsbesluiten, en dat binnen deze specifieke context de vergunningsaanvraag moet worden getoetst.

In zoverre in het bestreden besluit wordt overwogen dat het bedrijf bereikbaar is langs een erfdienstbare weg die uitgeeft op een uitgeruste weg die voldoende breed is om twee voertuigen te laten kruisen en dat de toegangsweg op voldoende afstand gelegen is van de woning van de beroepsindiener, stellen de verzoekende partijen dat zij niet weten waar de verwerende partij dit allemaal haalt, dat de beweringen ronduit foutief zijn, dat uit een door hen bijgebrachte foto blijkt dat de Heesdijk geenszins voldoende breed is om twee personenwagens te laten kruisen, dat er dan ook regelmatig voorvallen zijn waarbij wagens haast in de gracht toevlucht moeten zoeken wanneer nog maar eens een vrachtwagen leveringen komt verrichten, dat twee wagens elkaar dus niet kunnen kruisen zonder dat één ervan in de berm halt houdt, dat de zaakvoerder van de tussenkomende partij zelf in een proces-verbaal van de politie heeft verklaard dat de Heesdijk een

vrij smalle weg is, dat op Google Streetview te zien is dat de vrachtwagen van Pro-Broed die meerdere keren per week eieren komt ophalen de gehele wegbreedte nodig heeft, dat vrachtwagens voor de huizen moeten stoppen om ander verkeer te kunnen laten passeren, en dat het absurd is om te stellen dat de ontsluitingsweg op voldoende afstand gelegen is van de woning van eerste verzoekster aangezien die weg slechts op enkele meters gesitueerd is.

Voorts halen de verzoekende partijen aan dat in het bestreden besluit wordt overwogen dat de voorgestelde bouwdichtheid op de bedrijfskavel niet verhindert dat voldoende marges werden voorzien voor de inpassing en landschappelijke buffering van het bedrijf ten opzichte van de omgeving, dat er een strook van landschappelijk inpassend groen met een breedte van 10 meter wordt voorzien ter hoogte van de linkse en de achterliggende perceelsgrens, en dat ook aan de voorste en de rechter perceelsgrens nog voldoende ruimte aanwezig is voor de inpassing van het gebouwencomplex in de omgeving. Dienaangaande stellen zij dat deze bewering flagrant in tegenstrijd is met de vaststelling dat het reeds verscheidene malen als vergunningsvoorwaarde opgelegde groenscherm vandaag nog steeds niet is aangelegd omdat er geen ruimte is om het te plaatsen, dat dit groenscherm volgens de eerdere vergunningen een breedte moest hebben van 6 meter aan elke zijde, dat dit nu wordt aangepast in die zin dat het scherm “ter hoogte van de berging” beperkt kan worden tot de afstand tussen het gebouw en de perceelsgrens, dat men deze vereiste voor de toegangsweg zelfs volledig laat vallen omdat er al voldoende afscherming zou zijn, dat deze beoordeling kennelijk onredelijk is, dat de bedrijfsgebouwen quasi tot op de perceelsgrens staan, dat op een breedte van nauwelijks 1,5 meter geen reële buffering kan worden aangelegd, dat er niet kan worden ingezien waarom de vergunningverlenende overheid thans terugkomt op een eerder ingenomen standpunt, dat de verwijzingen naar andere groenbuffers irrelevant is aangezien de afscherming het meest noodzakelijk is ter hoogte van de woning van onder meer de verzoekende partijen en precies op deze plaats de groenbuffer wordt herleid tot een flinterdunne lijn van beplantingen, dat op deze zeer beperkte oppervlakte in de schaduw van de “berging” realistisch gesproken geen volwaardige groenaangroei mogelijk zal zijn, dat men minstens

had mogen verwachten dat een uitbreiding van het bedrijf gepaard zou gaan met een afbraak van de “berging” teneinde enige buffering mogelijk te maken en met het verplicht afsluiten van de toegangsweg naar de Heesdijk in ruil voor het gebruik van de buurtweg aan de achterzijde van het bedrijf en dat beide zaken perfect als vergunningsvoorwaarde konden worden opgelegd.

Volgens de verzoekende partijen is de ligging in agrarisch gebied irrelevant om na te gaan of de uitbreiding van het bedrijf verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening en enkel de vraag rijst of het bedrijf de ruimtelijke draagkracht al dan niet overschrijdt. De verwerende partij affirmeert weliswaar dat de hinder voor de naburige eigenaars binnen de perken van het redelijke moet blijven terwijl niet duidelijk is hoe zulks moet gebeuren en zij komt ook niet verder dan te stellen dat de bouwheer “de nodige maatregelen moet treffen”.

Uit wat voorafgaat blijkt dat de verwerende partij blijft spelen met steeds dezelfde, al gesanctioneerde, argumenten om de uitbreiding van het bedrijf toe te laten. Deze overwegingen zouden nochtans hoogstens relevant kunnen zijn ter onderbouwing van een vergunning die de verdere exploitatie toelaat, maar niet om de uitbreiding van het bedrijf toe te staan. Gelet op de feitelijk bestaande en volledig vergunde omkadering van de bedrijfssite, kon in redelijkheid geen vergunning worden afgegeven voor de uitbreiding van de pluimveehouderij.

In wezen blijft, aldus de verzoekende partijen, de stedenbouwkundige toets beperkt tot een verwijzing naar de gewestplanbestemming die een rechtvaardiging zou inhouden om de woonfunctie van de naastgelegen woningen onmogelijk te maken.

Ook wordt gewezen op het niet naleven van de in eerdere vergunningen verplichte aanleg van een groenscherm dat noodzakelijk is voor de leefbaarheid in de onmiddellijke omgeving. Het ontbreken van dergelijk groenscherm leidt dan ook tot de onverenigbaarheid van de inrichting met de

goede ruimtelijke ordening. Het bestreden besluit moest expliciet op dit aspect ingaan, wat echter niet op een afdoende wijze is gebeurd.

Met het oog op een correct rechtsherstel vragen de verzoekende partijen om vast te stellen dat de beoogde uitbreiding van het pluimveebedrijf niet kan worden vergund en om met toepassing van artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, voor recht te zeggen dat de uitdrukkelijke motieven hoogstens een hernieuwing van de lopende vergunning kunnen verantwoorden, op voorwaarde dat effectieve saneringsmaatregelen worden opgelegd.

5. De verwerende partij antwoordt dat de verzoekende partijen ten onrechte poneren dat het bestreden besluit enkel verwijst naar de gewestplanbestemming en geen afdoende motivering bevat aangaande de goede ruimtelijke ordening. Zij wijst erop dat bij een heroverweging na vernietiging niet enkel rekening moet worden gehouden met de concrete bezwaren die zijn geuit door de omwonenden, maar ook met de gunstige adviezen die op dit vlak zijn verleend. De geuite bezwaren werden in dit geval voldoende weerlegd in de adviezen en in het bestreden besluit. Tevens moet rekening worden gehouden met de eigen aard van de inrichting, waarbij de activiteiten hoofdzakelijk plaatsvinden in bestaande en vergunde stallen, waaraan niets wordt gewijzigd en waarvan de stedenbouwkundige verenigbaarheid vaststaat, mits uitvoering van het voorziene groenscherm. Alle overwegingen van de bestreden beslissing samengenomen, naast de milieuhygiënische motieven, maken duidelijk dat wel degelijk op gemotiveerde wijze is vastgesteld dat een verdere intensivering van de site, door middel van de gevraagde uitbreiding, verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving en de goede plaatselijke ordening.

De verwerende partij ziet niet in hoe het gezag van gewijsde van de vroegere vernietigingsarresten werd geschonden. Zij meent dat de verzoekende partijen ten onrechte stellen dat geen melding is gemaakt van, noch rekening is gehouden met, de acht aanwezige woningen. Dit blijkt afdoende uit de motivering van het bestreden besluit.

In de mate dat de verzoekende partijen de schending inroepen van artikel 5.9.5.3 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna: Vlarem II), hebben zij geen belang bij het middel gelet op de ligging van hun woningen in agrarisch gebied.

Met betrekking tot de dichtheid van de perceelsbezetting, benadrukt de verwerende partij dat het bestreden besluit niet alleen wijst op het gegeven dat de nieuwe stal fysisch aansluit bij de bestaande bedrijfsgebouwen, maar ook dat in de omgeving meerdere landbouwbedrijven gesitueerd zijn en deze als geheel functioneel inpasbaar zijn.

Voorts motiveert het bestreden besluit op afdoende wijze dat de milieuvergunning voldoende tegemoet komt aan de door de verzoekende partijen ingeroepen hinderaspecten, waarbij met name wordt gewezen op de relatief korte afstand tussen de Heesdijk en de gewestweg N12, de opgelegde aanplanting van groenbuffers en de vaststellingen van de politie ter plaatse. Met betrekking tot de afhaling van kadavers wijst de verwerende partij op de opgelegde bijzondere voorwaarden en stelt zij dat aan de doelmatigheid van de voorziene maatregelen geen afbreuk wordt gedaan door het feit dat de verzoekende partijen getuige zouden zijn geweest van een dergelijke afhaling.

Subsidiair merkt de verwerende partij op dat niet kan worden ingegaan op de vraag naar toepassing van de “bestuurlijke lus” zoals omschreven in artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gelet op de tussengekomen rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, waarbij de ongrondwettigheid van deze constructie in het kader van de VCRO werd vastgesteld. Mocht de Raad van State te dezen toch toepassing willen maken van deze bepaling, verzoekt zij alvorens recht te doen een prejudiciële vraag te stellen.

6. In hun memorie van wederantwoord dupliceren de verzoekende partijen dat de verwerende partij geen inhoudelijk verweer voert maar zich grotendeels beperkt tot het tegenspreken van hun omstandige argumentatie. Zij wijzen erop dat de verwerende partij zich verschuilt achter de zogezegd gunstige adviezen inzake de verenigbaarheid van de inrichting met de goede ruimtelijke ordening om niet te moeten ingaan op hun bezwaren, dat niet wordt ontkend dat er onvoldoende buffering is omdat het groenscherm niet of minstens onvolledig aanwezig is, dat het advies van Ruimte Vlaanderen van 24 juli 2013 zelf geen inhoudelijke argumentatie bevat maar enkel verwijst naar het besluit van het college van burgemeester en schepenen van 11 juni 2013 dat uit het rechtsverkeer is verdwenen ingevolge een administratief beroep bij de deputatie van de provincie Antwerpen, dat niet wordt aangetoond hoe een vervollediging van het groenscherm geurhinder of geluidshinder zou kunnen beperken, dat de groenbuffer niet tot gevolg zal hebben dat zij niet langer worden geconfronteerd met het zicht op de ophaling van de rottende krengen, dat de verwijzing naar de zogenaamd “eigen aard” van het bestaand en zogenaamd vergund bedrijf irrelevant is aangezien de uitbreiding van dergelijk bedrijf tot gevolg kan hebben dat de ruimtelijke draagkracht wordt overschreden en de hinder voor de naburige eigenaars de normale perken overschrijdt, dat uit de motieven van het bestreden besluit niet blijkt dat de verdere intensivering van de exploitatie geen abnormale hinder veroorzaakt, dat de afstandsregels op grond van artikel 5.9.5.3 van Vlarem II een soort vermoeden van aanwezigheid van onaanvaardbare hinder of risico’s doet ontstaan telkens wanneer woningen zijn gelegen waren op minder dan 300 meter van het landbouwbedrijf in kwestie, dat de ligging van hun woningen in agrarisch gebied irrelevant is aangezien deze daar al gelegen van vóór de vaststelling van het gewestplan en recent hun bestaanbaarheid met de goede ruimtelijke ordening nog werd bevestigd, dat deze woningen daarenboven deel uitmaken van een niet vervallen residentiële verkaveling zodat zij niet zonevreemd zijn aangezien de verkavelingsvergunning “primauteit” heeft op het later vastgestelde gewestplan, dat het bestreden besluit geen rekening houdt met de problematiek van een historisch gegroeide bedrijvigheid ter plaatse, dat de andere omliggende landbouwbedrijven in een andere windrichting zijn gesitueerd, dat zij

- in tegenstelling tot de bedrijven waar in het bestreden besluit naar verwezen wordt - wel te lijden hebben onder de overlast die door het bedrijf van de tussenkomen partij wordt veroorzaakt, dat de verwerende partij inzake de ontsluiting van het betrokken bedrijf enkel verwijst naar de verderop gelegen gewestweg N12 en niet ingaat op het feit dat het betrokken bedrijf enkel bereikbaar is langs een erfdienstbare weg, dat het opleggen van bijkomende maatregelen geen aanvaardbaar argument vormt om een vergunning te verlenen voor de uitbreiding van de pluimveehouderij met bijna 40 %, dat dergelijke maatregelen enkel dienstig zouden zijn ter vermindering van de bestaande hinder tot op een aanvaardbaar niveau, dat de verwerende partij probeert verwarring te zaaien tussen de door hen gevraagde toepassing van het in artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State voorziene injunctierecht en de in artikel 38 voorziene bestuurlijke lus, en de door haar gesuggereerde prejudiciële vraag bijgevolg niet aan het Grondwettelijk Hof moet worden voorgelegd.

7. De tussenkomen partij betoogt dat de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling van de inpasbaarheid van een inrichting in de goede plaatselijke ordening beschikt over een ruime appreciatiebevoegdheid, dat van een schending van de artikelen 1.1.4 en/of 4.3.1 VCRO geen sprake is, dat het bestreden besluit zowel stedenbouwkundig als milieuhygiënisch afdoende is gemotiveerd, dat uit de opgegeven motieven blijkt dat tegemoet wordt gekomen aan de vernietigingsarresten van de Raad van State, dat de motiveringsplicht moet worden beoordeeld in het licht van de door de verzoekende partijen opgeworpen bezwaren die in wezen te herleiden zijn tot een onvoldoende buffering van de inrichting, dat in het bestreden besluit rekening wordt gehouden met die bezwaren en een groenbuffer wordt opgelegd waarbij de afstand tussen de pluimveestallen en de dichtstbijzijnde perceelsgrens ongeveer 25 meter bedraagt, dat die afstand niet wordt verkleind door de nieuw te bouwen stal die aansluit bij de bestaande stallen en die wordt gescheiden van de residentiële bewoning door een tussenliggende loods, dat de ligging van de stal ten opzichte van de woningen zorgvuldig is onderzocht, dat de verzoekende partijen niet aantonen dat er sprake is van een kennelijk onjuiste of kennelijk onredelijke beoordeling, dat zij evenmin aantonen

dat het vertrouwensbeginsel wordt geschonden en alleszins niet kan worden ingezien waarom op basis van dit beginsel moet worden besloten tot de weigering van de gevraagde vergunning, dat de woning van eerste verzoekster vroeger deel uitmaakte van de inrichting van de tussenkomen partij en dat zij op manifeste wijze geen belang heeft bij dit middel in het licht van artikel 11 van het besluit van de Vlaamse regering van 28 november 2003 tot bepaling van de toelaatbare functiewijzigingen voor gebouwen, gelegen buiten de geëigende bestemmingszone en de bepalingen van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en dat alleszins de te verwachten hinder moet worden gerelativeerd daar één van de bestaande stallen zal worden vervangen door een milieuvriendelijkere stal.

8. In hun laatste memorie doen de verzoekende partijen nog gelden dat de acht woningen die zich binnen een straal van 100 meter rond de betrokken pluimveehouderij bevinden een regelmatig vergunde woonkorrel vormen die grotendeels is opgenomen in nog steeds geldende verkavelingsvergunningen die dateren van vóór de vaststelling van het gewestplan, dat de term “woonkorrel” niet slaat op een planologische bestemming maar op een feitelijk gegeven waarvan het bestaan erkend en bestendigd werd in het vergunningenbeleid van de gemeente, dat zij hun middel niet steunen op een planologische onverenigbaarheid van de aanvraag maar wel op de onverenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening, dat op dit punt rekening moet worden gehouden met de bestaande en vergunde toestand in de onmiddellijke omgeving van de inrichting die wordt gekenmerkt door zeer nabije en dichte residentiële bebouwing zonder reële buffermogelijkheid, dat ze niet de schending van de afstandsregel als dusdanig inroepen maar wel de schending van de goede ruimtelijke ordening, dat het feit dat bewoners van woningen in agrarisch gebied een zekere tolerantie aan de dag moeten leggen op zich geen excuus mag zijn om eender welke vorm van uitbreiding van een bedrijf pal naast een vergunde woonkorrel blind toe te laten, dat onder meer rekening moet worden gehouden met de geurhinder ten aanzien van nabijgelegen woningen, dat wordt gekozen voor de slechtst denkbare inplanting van een bijkomende stal, dat uit de feiten blijkt dat er wel degelijk talrijke, gegronde klachten zijn ingediend en

de rechtbank te Turnhout zulks bevestigd heeft door te bevelen dat de transporten van het bedrijf naar de achterzijde moeten worden verplaatst, dat dit vonnis aantoont dat de bestreden milieuvergunning wel degelijk onaanvaardbare hinder veroorzaakt, dat de toestand onleefbaar zal worden na de uitbreiding van het bedrijf, dat de kritiek inzake de ontsluiting van het betrokken terrein niet in eerste instantie gericht is tegen de uitrusting van de Heesdijk maar wel tegen het gebruik van een smal erfdienstbaar weggetje tussen twee woningen, dat recente foto's aantonen wat de impact van het vrachtverkeer op hun woning is en dat de aansluiting naar de Heesdijk problematisch is, dat - aangezien de aanvraag niet kan worden beschouwd als een hernieuwingsaanvraag - niet beschermd kan worden met het feit dat het zou gaan om de uitbreiding van een bestaand bedrijf, en dat uit het middel blijkt dat de motieven die het bestreden besluit hanteert om een verdere uitbreiding van het bedrijf toe te staan niet draagkrachtig zijn alsook irrelevant, foutief of kennelijk onredelijk.

Beoordeling

9. Artikel 21, § 2, 2°, van Vlarem I bepaalt dat het advies van het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, het college van burgemeester en schepenen of de gemeentelijke of provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, onder meer “een gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting waarvoor een vergunning wordt gevraagd met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening” moet bevatten. Luidens artikel 29, 2°, van Vlarem I dient ook het advies van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie een “gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting, waarvoor een vergunning wordt gevraagd, met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening” te bevatten.

Uit deze bepalingen volgt dat de vergunningverlenende overheid moet nagaan of de inrichting verenigbaar is met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. De beslissing over de milieuvergunningsaanvraag dient in een eigen redengeving aan te geven waarom

de inrichting verenigbaar wordt geacht met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening.

Overeenkomstig de vereisten van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet moet de gegeven motivering afdoende zijn. Tegelijk geldt dat de Raad van State, wat betreft de beoordeling van de verenigbaarheid van een inrichting met de goede plaatselijke ordening, zich niet in de plaats kan stellen van de ter zake bevoegde overheid en dat hij enkel vermag na te gaan of de beoordeling waartoe deze laatste is gekomen, uitgaat van correcte feitelijke en in rechte aanvaardbare gegevens en of haar appreciatie niet kennelijk onredelijk is.

10. Uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat de verwerende partij op grond van een concrete beschrijving en beoordeling van de criteria “functionele inpasbaarheid”, “mobiliteitsimpact”, “schaal”, “ruimtegebruik en bouwdichtheid”, “visueel-vormelijke elementen”, “cultuurhistorische aspecten”, “bodemreliëf”, “hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen” tot het besluit is gekomen dat beoogde inrichting verenigbaar is met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. Deze uitdrukkelijk opgegeven motieven laten niet toe te besluiten dat de verwerende partij zonder meer voorbij is gegaan aan de concrete ordening van het betrokken gebied.

Inzonderheid wordt bij de beoordeling van de functionele inpasbaarheid van de inrichting gesteld dat “in de onmiddellijke en ruimere omgeving van het landbouwbedrijf enkele (al dan niet zonevrije) woningen [zijn] gelegen”. Aldus heeft de verwerende partij de door de verzoekende partijen bedoelde “woonkorrel” niet genegeerd. Het regelmatig stedenbouwkundig vergund karakter van deze woningen, voegt niets toe aan deze vaststelling.

In zoverre de verzoekende partijen wijzen op de ligging van deze woningen in een ongunstige windrichting, raakt die kritiek de milieuhygiënische beoordeling van de aanvraag en niet de planologische toetsing ervan. Op

milieuhygiënisch vlak is de verwerende partij overigens van oordeel dat “ten gevolge van het geplande project, een uitbreiding van een bestaand en hoofdzakelijk vergund legkippenbedrijf, geen of slechts een beperkte verhoging van de effecten op deze zonevreemde woningen kan worden verwacht, in vergelijking met de bestaande en hoofdzakelijk vergunde toestand”.

Het vertrouwens-, rechtszekerheids- en redelijkheidsbeginsel worden niet geschonden door het enkele feit dat een milieuvergunning wordt verleend voor de uitbreiding van een in agrarisch gebied gelegen veeteeltbedrijf, wanneer binnen datzelfde gebied ook residentiële constructies aanwezig zijn. In zoverre de verzoekende partijen uit de te dezen niet toepasselijke afstandsregels van artikel 5.9.5.3 van Vlarem II en artikel 11 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen (hierna: inrichtingsbesluit) een vermoeden van onaanvaardbare hinder of risico's afleiden, tonen zij niet aan dat de met het bestreden besluit vergunde inrichting kennelijk indruist tegen de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. Zulks volgt nog minder uit het feit dat een vroegere vergunningsaanvraag met een ander voorwerp door de bevoegde overheid werd geweigerd op grond van een afstandsregel van het inmiddels vernietigde besluit van de Vlaamse regering van 7 januari 1992 houdende vaststelling van het Vlaams reglement inzake milieuvoorwaarden voor hinderlijke ondernemingen.

11. In zoverre de verzoekende partijen op diverse punten betwisten dat de verwerende partij bij de toetsing van de vergunningsaanvraag aan de goede plaatselijke ruimtelijke ordening is uitgegaan van in rechte aanvaardbare en in feite correcte motieven, geldt het volgende.

De bemerking in de bestreden beslissing dat het voorwerp van de aanvraag bestaat uit de uitbreiding van een bestaand en hoofdzakelijk vergund bedrijf, vormt geen decisief motief, zodat de beweerde irrelevantie van dit motief niet tot vernietiging kan leiden. Aangezien de verwerende partij zowel de

ruimtelijke als de milieuhygiënische impact van de beoogde inrichting concreet heeft onderzocht, doet het niet ter zake dat de uitbreiding ervan als “beperkt” wordt gekwalificeerd. Met de beschouwing van de verzoekende partijen omtrent de bouwdichtheid van het betrokken perceel, wordt niet tegengesproken dat de voorziene bijkomende stal fysisch aansluit bij de bestaande bedrijfsgebouwen. Gelet op de bijgebrachte stukken, is het standpunt van de verwerende partij dat de Heesdijk, zijnde een landbouwweg met betonverharding, voldoende breed is voor de kruising van twee personenwagens niet onjuist noch kennelijk onredelijk. Evenmin wordt betwist dat het bedrijf ontsloten wordt via een erfdienstbare doorgang tussen twee woningen. In de bestreden beslissing wordt bij de beoordeling van de milieuhygiënische aspecten van de aanvraag, meer bepaald bij de evaluatie van mogelijke verkeershinder, gesteld dat de toegangsweg tot het bedrijf op voldoende afstand van de woning van eerste verzoekster gelegen is. Kritiek op dit motief is in het kader van voorliggend middel over de verenigbaarheid van een inrichting met de goede plaatselijke ordening, niet dienstig. De bewering dat het onmogelijk zou zijn om een groenscherm met een breedte van 6 meter aan te leggen, wordt door de verzoekende partijen niet concreet gestaafd. De aanleg van een groenscherm ter hoogte van de voorliggende perceelsgrens, acht de verwerende partij aangewezen als “visueel scheidende functie” ten opzichte van de bestaande residentiële bebouwing. Gelet op die specifieke functie is het niet kennelijk onredelijk de breedte van dat groenscherm te beperken tot de beschikbare afstand tussen het bedrijfsgebouw en de perceelsgrens. De in het bestreden besluit gegeven motivering die afdoende is om te besluiten tot de verenigbaarheid van een inrichting met de goede plaatselijke ordening, wordt niet gevitieerd doordat bij die motivering ook aandacht wordt besteed aan aspecten die betrekking hebben op de aanvaardbaarheid van de omgevingshinder.

Het eerste middel is ongegrond.

12. Aangezien het middel ongegrond wordt bevonden, is er geen aanleiding om over te gaan tot de toepassing van artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

13. In een tweede middel voeren de verzoekende partijen de ontstentenis van de rechtens vereiste feitelijke en juridische grondslag aan, alsook de schending van de artikelen 17, 18 en 20 van het milieuvergunningsdecreet, van de artikelen 43 en 52, 3°, van Vlarem I, van de artikelen 5.9.8.3, 5.9.8.4, 5.9.8.5, 5.9.2.1 en 5.9.2.2 van Vlarem II, van artikel 23 van de Grondwet, van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, van de materiële motiveringsplicht, en van “de beginselen van behoorlijk bestuur, met inbegrip van het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel”.

De verzoekende partijen stellen dat het bestreden besluit nalaat om concreet vast te stellen of het vergunde bedrijf geen aanleiding zal geven tot overlast voor de naburige eigenaars. Zij wijzen op artikel 17 van het milieuvergunningsdecreet dat bepaalt dat de beslissingen over vergunningsaanvragen “met redenen omkleed” moeten zijn en dat de vergunning moet bepalen onder welke voorwaarden de inrichting mag worden geëxploiteerd. Deze bepaling impliceert dat het bestuur een volledige milieuhygiënische beoordeling maakt, waarbij alle milieuhinderaspecten in rekening worden gebracht en dat slechts vergunning wordt verleend als voldoende vaststaat dat de inrichting niet tot onaanvaardbare hinder zal leiden voor de omwonenden. Voorts wijzen zij erop dat de verplichting tot formele en afdoende motivering des te zwaarder weegt wanneer door de omwonenden bezwaren zijn ingediend, negatieve adviezen zijn uitgebracht en door de afdeling Milieu-inspectie verscheidene overtredingen zijn vastgesteld.

De verzoekende partijen benadrukken dat het te dezen gaat om de regularisatie en uitbreiding van het pluimveebedrijf en dat, wanneer aan de vergunningverlenende overheid een aanvraag tot uitbreiding van een bestaande inrichting wordt voorgelegd, zij voor de beoordeling van de hinderlijkheid moet uitgaan van de hinder van de ganse inrichting, inclusief de reeds bestaande hinder.

In de bezwaren en de beroepsadviezen werd, aldus de verzoekende partijen, meermaals gewezen op het feit dat de inrichting weliswaar is gelegen in een agrarisch gebied, maar dan wel in een ter plaatse druk residentieel bebouwd agrarisch gebied. Binnen een straal van minder dan 100 meter rond de pluimveehouderij bevinden zich maar liefst acht woningen die zijn gelegen in een ongunstige windrichting ten opzichte van de inrichting, namelijk ten oosten ervan, terwijl de dominante windrichtingen noordwest en zuidwest zijn. De ongunstige ligging van acht woningen wordt in het bestreden besluit erkend. Er mocht dan ook worden verwacht dat de ingeroepen hinderaspecten met des te meer ernst zouden worden onderzocht. Minstens mocht een uitgebreide motivering worden verwacht waarom de vergunning toch zou kunnen worden verleend en dit ondanks de bijzonder ongunstige ligging van de inrichting.

Voorts menen de verzoekende partijen dat zij in hun beroepschrift hebben aangetoond dat de aanvraag - gezien het tijdstip van indiening - ten onrechte werd gekwalificeerd als een zogenaamde “hernieuwing” van een bestaande vergunde inrichting, terwijl de basisvergunning van de pluimveehouderij reeds met ingang van 4 april 2008 was vervallen. Op het ogenblik van het bestreden besluit waren er dus ter plaatse geen vergunde activiteiten meer, zodat de aanvraag moest worden behandeld als elke andere aanvraag voor een volledig nieuwe inrichting.

Het bestreden besluit doet ten onrechte hun bezwaren en die van andere omwonenden af door te stellen dat van bewoners in het agrarisch gebied een hogere tolerantie zou moeten worden verwacht ten aanzien van hinder van

veehouderijen. Het is echter niet omdat ten aanzien van woningen in het agrarisch gebied de afstandsregels van Vlarem II en van het inrichtingsbesluit niet zouden gelden, dat daardoor een vrijbrief wordt gegeven om vergunningen af te geven voor eender welk soort inrichting in het agrarisch gebied. In een dergelijk gebied geldt immers evenzeer de verplichting om na te gaan of de hinder afkomstig van een inrichting wel tot aanvaardbare proporties kan worden herleid. Ook met betrekking tot zogenaamde zone-eigen landbouwinrichtingen bestaat de noodzaak om concreet te toetsen wat de impact is op de omgeving. Het feit dat zou zijn voldaan aan de afstandsregels impliceert niet dat de milieuvergunning niet kan worden geweigerd. In geval de inrichting aan de reglementaire afstandsregels voldoet, moet de beoordeling van de hinder op in redelijkheid aanvaardbare motieven berusten.

Voor de betrokken pluimveehouderij geldt conform artikel 5.9.5.3 van Vlarem II dat ze niet mag worden ingeplant op minder dan 300 meter van een woongebied. Ook in artikel 11 van het inrichtingsbesluit wordt opgelegd dat nieuwe veeteeltbedrijven moeten worden ingeplant op minstens 300 meter van een woongebied. In redelijkheid mag worden aangenomen dat deze afstandsregel door de Vlaamse regering werd ingesteld omdat ze van oordeel was dat, gelet op de hinder en risico's die dit soort inrichting met zich brengt, een minimale ruimtelijke scheiding noodzakelijk is tussen deze inrichting en bepaalde gebieden. Conform deze afstandsregel bestaat er dus een soort vermoeden van aanwezigheid van onaanvaardbare hinder of risico's telkens wanneer woningen zijn gelegen op minder dan 300 meter. Er moet dan ook concreet uit het vergunningsbesluit blijken waarom het aanvaardbaar is om een milieuvergunning te verlenen voor de exploitatie van een pluimveehouderij die vlak naast acht woningen gelegen is. De Raad van State heeft in het verleden terecht bevestigd dat zelfs wanneer een aanvraag voldoet aan de afstandsregels en planologisch “zone-eigen” is, de vergunningverlenende overheid niet van haar verplichting wordt ontslagen de aanvraag concreet te toetsen aan de omgeving.

De verzoekende partijen merken op dat hun woningen op ongeveer 20 meter van de pluimveehouderij in kwestie zijn gelegen en dit zonder dat in enige afscherming is voorzien. Het groenscherm dat volgens de stedenbouwkundige vergunningen van 10 september 2002 en 1 april 2003 moest worden aangeplant is er nog steeds niet. Dit groenscherm werd nochtans als vergunningsvoorwaarde opgelegd in beide besluiten, zodat de stallen die intussen werden opgericht met miskenning van deze voorwaarde moeten worden geacht te zijn opgericht zonder enige stedenbouwkundige vergunning. Daartegenover staat dat de woningen van de verzoekende partijen dateren van vóór de vaststelling van het gewestplan, zelfs van vóór de komst van enige pluimveehouderij op het belendend perceel.

In het licht van deze feitelijke gegevens vertoont de ligging in agrarisch gebied niet de minste relevantie. Het bestuur heeft al meermaals bevestigd dat de aanwezigheid van woningen op deze locatie inpasbaar is in de goede ruimtelijke ordening, zowel in de vergunning voor uitbreiding of verbouwing van deze woningen als in de vergunningen voor uitbreiding van de pluimveehouderij zelf, waarin immers de aanleg van een groenscherm werd opgelegd om enige afscherming te voorzien ten aanzien van de residentiële bewoning.

De verzoekende partijen wijzen erop dat hun woningen deel uitmaken van een niet vervallen residentiële verkaveling zodat het te dezen zelfs niet om zonevreemde woningen gaat, aangezien de residentiële verkavelingsvergunning wat deze woningen betreft “primauteit” heeft op het later vastgestelde gewestplan. Er kan derhalve geen verhoogde tolerantie worden gevraagd ten aanzien van landbouwactiviteiten, vermits zij zich aldaar gevestigd hebben op het ogenblik dat het nog een zuiver residentiële woonomgeving betrof.

Ook wordt in het bestreden besluit ten onrechte gesteld dat er geen gegronde klachten zouden zijn geweest over de exploitatie van de pluimveehouderij. De afdeling Milieu-inspectie heeft evenwel reeds meerdere

malen proces-verbaal opgesteld omwille van ongeregelheden bij de exploitatie van de inrichting. In het bijzonder loost de exploitant systematisch en in strijd met de voorschriften van Vlarem II mest en sproeiwater van de stallen op zijn terreinen en in het oppervlaktewater. Bovendien werden ook klachten ingediend bij de gemeentediensten. De verzoekende partijen moeten evenwel vaststellen dat zij niet ernstig genomen worden door de handhavingsdiensten. Het loutere feit dat op een bepaald ogenblik bij een inspectiebezoek geen hinder zou zijn vastgesteld, impliceert uiteraard niet dat er geen hinder zou zijn. Een inspectie is slechts een momentopname die niet representatief is voor de gehele exploitatie.

De diverse hinderaspecten worden weliswaar overlopen in de bestreden beslissing, waarbij telkens wordt gewezen op bepaalde initiatieven die de aanvrager zou nemen om de hinder te beperken, maar nergens wordt gemotiveerd dat deze maatregelen er toe leiden dat de hinder voor de omwonenden tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijft.

Wat betreft het aspect geluid stellen de verzoekende partijen dat uit de motivering van het bestreden besluit geenszins blijkt dat de cumulatieve geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau beperkt zou blijven. Hoogstens blijkt dat de exploitant minimale inspanningen doet om het geluidsniveau te beperken, maar dit is eigenlijk evident en vloeit voort uit de zorgplicht. Op geen enkel ogenblik werd onderzocht wat nu precies het cumulatief geluidsniveau is voor de buurt, rekening houdend met de combinatie van generatoren, ventilatoren, voortdurende leveringen, exploitatiegeluiden op een zeer beperkte oppervlakte op enkele meters van tuinen en woningen. Onderzoek toont nochtans aan dat alleen al de ventilatoren van pluimveebedrijven voor een overschrijding van de geluidsnormen kunnen zorgen. Voorts moet worden vastgesteld dat het bestreden besluit ten onrechte aanneemt dat het bedrijf enkel “mechanische ventilatoren met verticale uitstoot” zou gebruiken, terwijl ook lengteventilatoren gebruikt worden, zodat het aantal waarderingspunten hoger ligt. De vergunning wordt dus verleend op basis van foute premissen.

Ook inzake geurhinder zou de verwerende partij niet hebben onderzocht of de voorgestelde hinderbeperkende maatregelen voldoende effect hebben, rekening houdend met de ligging van woningen in de zeer nabije omgeving. De verwerende partij beschikt niet over concrete data en gaat er gewoon van uit dat de omwonenden alle hinder moeten verdragen die samenhangt met de exploitatie van een agrarisch bedrijf.

Met betrekking tot de mobiliteit stellen de verzoekende partijen dat het een raadsel is waarop de verwerende partij zich steunt om te poneren dat er “weinig verkeershinder” te verwachten is. De bewering dat de toegangsweg tot het bedrijf “op voldoende afstand” gelegen is van de woning van eerste verzoekster, is onjuist. Deze toegangsweg ligt namelijk tussen twee tuinen, op enkele meters van de woning. Redelijkerwijze betreft het geen “voldoende afstand”, temeer omdat de weg toegang verleent tot een industrieel bedrijf met 35.000 kippen. Voorts gaat de verwerende partij er gemakshalve van uit dat de af- en aanvoer in functie van een bedrijf met tienduizenden stuks pluimvee “weinig verkeershinder” zou veroorzaken. Nergens blijkt dat de verwerende partij het aantal transporten heeft gekwantificeerd. In redelijkheid moet worden besloten dat de voortdurende leveringen en het af- en aanrijden van transporten over een smal weggetje tussen twee tuinen en over een weg die niet voldoende breed is om twee voertuigen te laten kruisen, zeer ernstige hinder veroorzaken.

Wat betreft het visuele aspect stellen de verzoekende partijen dat de motivering feitelijk onjuist is. Er is namelijk nog geen groenscherm aanwezig, al wordt het reeds jaren als vergunningsvoorwaarde opgelegd. Uit de voorwaarden van de bouwvergunning en de toetsing van de milieuvergunningsaanvraag aan de goede ruimtelijke ordening blijkt bovendien dat er geen volwaardig groenscherm kan worden aangeplant ter hoogte van de aangrenzende woningen.

Op het vlak van de opvang van afvalstoffen gaat de verwerende partij er onterecht van uit dat het bedrijf zou kunnen volstaan met een bestaande citerne van 8 m² voor de opvang van het kuiswater van de stallen, terwijl op

14 december 2011 nog een afwijking werd gevraagd van de Vlare II-normen voor de plaatsing van een foliebassin omdat “de huidige opvang van het reinigingswater in kleine ondergrondse citernes ontoereikend is”. Dit bassin is echter nooit aangelegd. Redelijkerwijze mocht worden verwacht dat de verwerende partij zou nagaan of de exploitant thans wel over voldoende opvangcapaciteit beschikt, dan wel of hij van plan is de illegale lozingen van verontreinigd afvalwater met mestresten op het terrein voort te zetten.

De verzoekende partijen vragen dat de Raad van State op grond van artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State in zijn arrest zou vaststellen dat de in het betreden besluit opgegeven motieven hoogstens een hernieuwing van de lopende vergunning zouden kunnen verantwoorden, op voorwaarde dat effectieve saneringsmaatregelen worden opgelegd om de hinder van het bedrijf voor de aanpalende woningen tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

14. De verwerende partij antwoordt dat het bestreden besluit inzake de hinderaspecten wel degelijk met redenen is omkleed, dat alle hinderaspecten evenals de noodzaak van een mestopslagplaats worden beoordeeld, dat alle bezwaren uitvoerig werden behandeld, dat het opleggen van enkele bijzondere vergunningsvoorwaarden in het bestreden besluit een daadwerkelijke controle beoogt op het remediëren aan enkele gegrond bevonden bezwaren waardoor de hinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden teruggedrongen, dat de verzoekende partijen ten onrechte stellen dat geen rekening is gehouden met de aanwezigheid van de woningen in de nabijheid van het bedrijf, dat de verzoekende partijen er bovendien verkeerdelijk vanuit gaan dat hun woningen als woongebied moeten worden beschouwd terwijl zij in agrarisch gebied zijn gelegen, dat uit de rechtspraak van de Raad van State alleszins niet kan worden afgeleid dat er een vermoeden bestaat dat agrarische bedrijven onaanvaardbare hinder of risico's veroorzaken ten opzichte van woningen gelegen in agrarisch gebied, dat de verzoekende partijen er ten onrechte vanuit gaan dat het te dezen een nieuwe inrichting betreft, dat de aanvraag werd ingediend voor het verstrijken van de

lopende milieuvergunning, dat de afstandsregels van artikel 5.9.5.3 van Vlarem II niet van toepassing zijn en de verzoekende partijen geen belang hebben bij de ingeroepen schending ervan omdat zij niet in een woongebied met landelijk karakter wonen, dat de hinderlijkheid van de aangevraagde activiteiten wel degelijk werd beoordeeld, dat als bijzondere voorwaarde werd opgelegd dat de bufferbeplanting moet worden uitgevoerd zoals voorzien in de stedenbouwkundige vergunning, dat het bestreden besluit niet insinueert dat er geen klachten zouden zijn ingediend, dat de exploitant - zo er al gegronde klachten waren - steeds heeft meegewerkt om eraan te verhelpen en zulks ook blijkt uit de weigering van de afdeling Milieu-inspectie om bestuurlijke maatregelen op te leggen, dat de nodige maatregelen werden genomen ter voorkoming van ongedierte, dat er ook geen reden was om de vergunning op proef te verlenen omdat het activiteiten betreft die reeds lang op het perceel worden uitgevoerd, dat het bestreden besluit inzake de mestopslagcapaciteit afdoende motiveert dat wordt voldaan aan de voorschriften ter zake, dat de eventuele vaststelling door de afdeling Milieu-inspectie van enkele inbreuken niet impliceert dat deze ernstig zouden zijn geweest en nog minder dat de verzoekende partijen hiervan hinder hebben ondervonden, dat alleszins in het bestreden besluit de nodige bijzondere voorwaarden worden opgelegd om deze hinder te voorkomen, dat de verzoekende partijen ten onrechte stellen dat het bestreden besluit tegenstrijdigheden bevat inzake het aantal aanwezige citernes, dat het bestreden besluit ook afdoende is gemotiveerd inzake de geluidsoverlast en de ventilatoren, dat uit het bestreden besluit kan worden afgeleid dat de transportactiviteiten eerder sporadisch plaatsvinden waardoor zij niet van aard zijn om overmatige of onaanvaardbare hinder te veroorzaken, dat het gebruik van de servitudeweg in een problematisch daglicht wordt gesteld terwijl deze situatie precies is gecreëerd door de persoon waarmee eerste verzoekster samenwoont en dat niet wordt aangetoond dat zij haar discretionaire beoordelingsbevoegdheid te buiten is gegaan of kennelijk onredelijk heeft aangewend.

15. In hun memorie van wederantwoord dupliceren de verzoekende partijen dat de ligging van hun woningen in agrarisch gebied irrelevant is aangezien zij daar al zijn gevestigd van vóór de vaststelling van het gewestplan en

recent nog hun bestaanbaarheid met de goede ruimtelijke ordening werd bevestigd, dat deze woningen daarenboven deel uitmaken van een niet-vervallen residentiële verkaveling zodat ze niet zonevreemd zijn aangezien de residentiële verkavelingsvergunning “primauteit” heeft op het later vastgestelde gewestplan en dat de hinder niet tolereerbaar is en niet binnen de normale tolerantiegrenzen valt wat ook blijkt uit de ingediende klachten en de vordering voor de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen. De verzoekende partijen beklemtonen dat de effectiviteit van de opgelegde bijzondere maatregelen ernstig wordt betwist en dat, inzonderheid op het vlak van de opvang van het reinigingswater, het aan de verwerende partij toekomt om op zorgvuldige wijze te onderzoeken welke installaties op de site aanwezig zijn, dat het gebrek aan afdoende motieven niet kan worden rechtgezet via een memorie van antwoord en dat gelet op het proces-verbaal van plaatsopneming van 29 april 2014 niet kan worden ontkend dat in de muren meerdere ventilatoren werden geplaatst die geur- en geluidsoverlast kunnen veroorzaken.

16. In hun laatste memorie wijzen de verzoekende partijen erop dat het bestreden besluit geen formele conclusie bevat waarin wordt bevestigd dat de geur- en geluidshinder ingevolge de bestreden exploitatie tot een aanvaardbaar niveau beperkt zal blijven. Zij stellen dat in het besluit letterlijk wordt gesteld dat de uitbreiding van het “bestaand en hoofdzakelijk vergund legkippenbedrijf” geen of slechts een beperkte verhoging van de effecten op de woningen zou veroorzaken, terwijl nergens blijkt of de hinder ingevolge deze zogezegd “beperkte” verhoging van de effecten nog steeds aanvaardbaar zou zijn. Ook merken zij op dat de beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting met de goede plaatselijke aanleg en de milieuhygiënische toetsing op klaarblijkelijk foutieve aannames steunt. In het bestreden besluit wordt immers herhaaldelijk gesteld dat het bedrijf voor vergunning in aanmerking komt omdat het zou gaan om de uitbreiding van een bestaande exploitatie en wordt dit klaarblijkelijk relevant geacht in het kader van de beoordeling van de hinder van het bedrijf en de repercussies op de goede plaatselijke aanleg. Nochtans wordt het bedrijf

- ingevolge de laattijdige indiening van een hernieuwingsaanvraag in 2008 - sinds 4 april 2008 zonder rechtsgeldige milieuvergunning geëxploiteerd.

17. In haar laatste memorie stelt de verwerende partij dat de overwegingen van het bestreden besluit inzake geur- en geluidshinder niet los mogen worden gezien van hun context in het geheel van het bestreden besluit. Zij haalt een aantal overwegingen aan waaruit zou blijken dat de geur- en geluidshinder afdoende werd onderzocht en tot een aanvaardbaar niveau zal worden beperkt.

18. In haar laatste memorie doet de tussenkomende partij gelden dat de bezwaren omtrent de beweerde geur- en vliegenhinder in het advies van de afdeling Milieuvergunningen van 18 mei 2011 ongegrond zijn bevonden om reden dat uit een plaatsbezoek is gebleken dat dergelijke hinder niet kon worden vastgesteld. Ten andere werd reeds in een eerder advies van de afdeling Milieuvergunningen van 26 november 2008 besloten dat de bezwaren omtrent geurhinder en vliegenoverlast ongegrond zijn. Voorts heeft de afdeling Milieu-inspectie vastgesteld dat de kadavertonnen worden opgehaald door Rendac. Uit het advies van de afdeling Milieuvergunningen blijkt dat de geurhinder beperkt blijft en dit gelet op de maatregelen van de tussenkomende partij, namelijk: (1) het sluiten van ramen en deuren tijdens de exploitatie en de mechanische verluchting, (2) het gebruik van lagedrukwaterlijnen om waterverspilling en broed in de mest met bijkomende geurhinder te vermijden, (3) het gebruik van regelmatige controle van de waterlijnen om morsen (en bijhorende geurhinder) te vermijden, (4) de verwarming van de stal via luchtblazers, (5) de uitlaat van de stallucht via regelbare kokers, (6) de beperking van luchtvochtigheid om ammoniakemissie te beperken, (7) het frequent verwijderen van kadavers uit de stallen en de opslag ervan in gekoelde kadavertonnen welke wekelijks worden opgehaald, en (8) het bouwen van de nieuwe stal volgens een goedgekeurd ammoniakemissiearm systeem. Uit het bestreden besluit blijkt ook dat de klachten van de verzoekende partijen omtrent de geluidshinder onderzocht zijn in het advies van de afdeling Milieuvergunningen en als ongegrond zijn verworpen. Het

bestreden besluit komt op basis van de afwegingen met betrekking tot de milieutechnische aspecten tot het besluit, dat de risico's voor de externe veiligheid, de hinder, de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens buiten de inrichting veroorzaakt door de gevraagde exploitatie, tot een voor de omgeving aanvaardbaar niveau beperkt blijven mits naleving van de aangepaste milieuvergunningsvoorwaarden.

Beoordeling

19. Artikel 23 van de Grondwet heeft geen directe werking. Luidens deze grondwetsbepaling moet het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu immers worden gewaarborgd door de wet of het decreet. Aangezien de wettigheid van een individueel milieuvergunningsbesluit niet rechtstreeks getoetst kan worden aan de geschonden geachte bepaling, kan de schending ervan niet dienstig worden ingeroepen.

20. Het naleven van de algemene, sectorale en bijzondere exploitatievoorwaarden is een zaak van toezicht en niet van wettigheid van een milieuvergunningsbesluit. Artikel 43, § 1, van Vlarem I legt in dit verband verplichtingen op aan de exploitant. De vergunningverlenende overheid kan deze bepaling niet schenden bij het toekennen van een milieuvergunning. Hetzelfde geldt voor de aangevoerde schending van de artikelen 5.9.2.1, 5.9.2.2, 5.9.8.3, 5.9.8.4 en 5.9.8.5 van Vlarem II. De omstandigheid dat de inrichting in het verleden mogelijk in strijd met de geldende milieuvoorschriften werd geëxploiteerd, vormt voor de bevoegde overheid geen deugdelijk motief om de vergunning te weigeren, zodat de motivering op dit punt niet exhaustief moet zijn.

21. De discretionaire bevoegdheid bij de beoordeling van een milieuvergunningsaanvraag houdt in dat de bevoegde overheid, rekening houdend met alle concrete gegevens waarvan zij via de vergunningsaanvraag en het uitgevoerd onderzoek kennis heeft, de hinder die de inrichting veroorzaakt en de risico's voor de mens en het leefmilieu onderzoekt en, rekening houdend met de

precieze bevindingen van dat onderzoek en na afweging ook van de verschillende belangen die bij de zaak zijn betrokken, de passende conclusie trekt. De Raad van State mag zich voor die beoordeling niet in de plaats stellen van het bestuur. Hij mag in de uitoefening van zijn wettigheidstoezicht enkel nagaan of de bevoegde overheid is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, of zij die correct heeft beoordeeld, en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot het bestreden besluit is kunnen komen.

22. Artikel 52, 3°, b), van Vlarem I bepaalt dat de uitspraak van de Vlaamse minister over het beroep tegen een door de deputatie in eerste aanleg genomen besluit over een milieuvergunningsaanvraag een “gemotiveerde beslissing” dient te omvatten over “de aanspraken en bezwaren die door de indiener(s) van het beroep werden gesteld”.

Luidens artikel 2 van de motiveringswet moeten alle bestuurshandelingen met individuele strekking uitdrukkelijk worden gemotiveerd en luidens artikel 3 van die wet moet de motivering de juridische en feitelijke overwegingen vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen en moet de motivering afdoende zijn. Het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn. De aangehaalde redenen moeten bijgevolg volstaan om de beslissing te dragen.

De motiveringsplicht reikt niet zo ver dat de administratieve overheid gehouden is te antwoorden op elk van de aangevoerde argumenten. Het volstaat dat uit de motivering impliciet of expliciet blijkt dat deze argumenten in de besluitvorming werden betrokken en dat hieruit minstens impliciet kan worden afgeleid waarom de argumenten in het algemeen niet worden aanvaard. Tevens volstaat het dat de overheid ondubbelzinnig aangeeft dat de teweegebrachte hinder, globaal genomen aanvaardbaar is, zonder dat zij ten aanzien van elk hinderaspect afzonderlijk moet bevestigen dat zulks het geval is.

23. Te dezen doen de in het bestreden besluit uitdrukkelijk vermelde motieven blijken van een grondige analyse van de hinder en risico's die specifiek verbonden zijn aan de exploitatie.

Op grond van deze motieven wordt vastgesteld dat de beoordeling van de hinder van de betrokken inrichting is gebeurd op het niveau van het volledige bedrijf en niet beperkt werd tot de gevraagde uitbreiding. De kwestie of de hernieuwingsaanvraag al dan niet tijdig werd ingediend, mist daarom elke relevantie.

De verzoekende partijen betwisten niet dat de afstandsregels van artikel 5.9.5.3 van Vlarem II en artikel 11 van het inrichtingsbesluit in dit geval niet van toepassing zijn. Het kan de verwerende partij niet ten euvel worden geduid dat zij bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de hinder voor de omwonenden niet op decisieve wijze rekening heeft gehouden met deze afstandsregels.

Zoals reeds werd gesteld bij de beoordeling van het eerste middel, heeft de verwerende partij terdege oog gehad voor de residentiële bewoning in de onmiddellijke omgeving van de inrichting. Uit het loutere feit dat deze woningen inpasbaar zouden zijn in de goede ruimtelijke ordening, volgt niet dat de verwerende partij het zone-eigen karakter van het kwestieuze veeteeltbedrijf volledig moet negeren.

De bestreden beslissing bevat een antwoord op de door de verzoekende partijen aangevoerde bezwaren inzake geluidshinder. In die beroepschriften werd klaarblijkelijk niet gewezen op de aanwezigheid van lengteventilatoren die een bron van ernstige geluidshinder zouden zijn, zodat de verwerende partij op dit punt niet expliciet diende te antwoorden. Uit de motieven van de bestreden beslissing kan worden afgeleid dat de verwerende partij van oordeel is dat de geluidshinder binnen aanvaardbare perken blijkt. Daarmee geeft ze impliciet te kennen dat de gecumuleerde geluidshinder door ventilatoren, noodgeneratoren, leveringen en exploitatiegeluiden niet tot de weigering van de

gevraagde vergunning moet leiden. Dezelfde vaststelling geldt voor de beoordeling van de geurhinder. Met betrekking tot de verkeershinder, wordt in de bestreden beslissing uitdrukkelijk aangegeven dat om de 41 weken legrijpe moederdieren aangeleverd worden en dat de aanvoer van droogvoerder een maal per week plaatsvindt. De verwerende partij handelt niet onredelijk door de hinder die met dit eerder beperkte vrachtverkeer gepaard gaat, te relativëren, zelfs rekening houdend met het gegeven dat de toegangsweg tot de inrichting dicht bij de woning van eerste verzoekster is gelegen. Inzake de aangewezen breedte van het groenscherm, volstaat het te verwijzen naar de beoordeling van het eerste middel.

In de bestreden beslissing wordt, conform het voorwerp van de ingediende milieuvergunningsaanvraag, uitgegaan van de onmiddellijke afvoer van de droge mest na elke kippenronde. Het komt niet aan de Raad van State toe om in de plaats van de exploitant en/of de vergunningverlenende overheid te beoordelen of de op de bedrijfssite aanwezige citernen al dan niet voldoende gedimensioneerd zijn voor de opvang van het water dat bij het reinigen van de stallen gebruikt wordt.

24. Bijgevolg besluit de Raad van State dat geen feitelijke onjuistheid of onzorgvuldigheid wordt aangetoond in de wijze waarop de verwerende partij de vergunningsaanvraag heeft onderzocht en beoordeeld. De beslissing over de aanvraag is met afdoende redenen omkleed. Er wordt niet aangenomen dat de verwerende partij door het verlenen van de gevraagde milieuvergunning in de gegeven concrete omstandigheden, haar discretionaire beoordelingsbevoegdheid te buiten is gegaan.

Het tweede middel is ongegrond.

25. Aangezien het middel ongegrond wordt bevonden, is er geen aanleiding om over te gaan tot de toepassing van artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

C. Heropening van de debatten

26. Het verslag van de auditeur is beperkt tot het onderzoek van het eerste en het tweede middel. Er is reden om de debatten te heropenen en een aanvullend onderzoek te bevelen.

BESLISSING

1. De Raad van State heropent de debatten.

2. De Raad van State gelast het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat met een aanvullend onderzoek van de zaak.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vier februari tweeduizend zestien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Peter Sourbron,	staatsraad,
Patricia De Somere,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.
De griffier	De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys